

Ny Fitopolo Taona Hadinoan'i Tyro

Jeff Pippenger

2023-08-12

Ny Fitopolo Taona Nohadinoana an'i Tyro

Ny mpaminany rehetra dia manondro ny faran'izao tontolo izao.

“Ny mpaminany fahiny tsirairay dia tsy dia niteny loatra ho amin'ny androny manokana, fa ho amin'ny androntsika kokoa, ka ny faminany dia manan-kery ho antsika. ‘Ary izany zavatra rehetra izany dia nanjo azy ireo ho fanoharana; ary voasoratra izany ho fananarana antsika, izay tratan'ny faran'izao tontolo izao.’ 1 Korintiana 10:11. ‘Tsy ho an'ny tenany, fa ho antsika, no nanompoany ireo zavatra izay ankehitriny dia nambara taminareo tamin'ny alalan'ireo izay nitony ny filazantsara taminareo tamin'ny Fanahy Masina, izay nirahina nidina avy any an-danitra; dia zavatra irin'ny anjely hojerena ireo.’ 1 Petera 1:12....”

“Ny Baiboly dia nanangona sy namatotra ho iray ireo harenany ho an'ity taranaka farany ity. Ny zava-nitranga lehibe rehetra sy ny fifampiraharahana manetriketrika tamin'ny tantaran'ny Testamenta Taloha dia efa niverina, ary mbola miverimberina ao amin'ny fiangonana amin'izao andro farany izao.” Selected Messages, boky 3, 338, 339.

Mifarana ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy ny boky rehetra ao amin'ny Baiboly.

“Ao amin'ny Apokalypsy no ihaonan'ny boky rehetra ao amin'ny Baiboly sy iafaran'izy rehetra.” Vavolombelon'ny Apostoly, 585.

Ny hafatra fampitandremana farany ho an'ny mponina eto an-tany dia voafaritry ao amin'ny Apokalypsy toka fahavalo ambin'ny folo.

Ary rehefa afaka izany zavatra izany, dia nahita anjely iray hafa aho nidina avy tany an-danitra, nanana fahefana lehibe; ary nohazavain'ny voninahiny ny tany. Ary niantso tamin-kery tamin'ny feo mahery izy ka nanao hoe: Rava Babylona lehibe, rava izy, ka tonga fonenan'ny devoly sy fitoeran'ny fanahy maloto rehetra ary tranom-borona ho an'ny vorona maloto sy maharikoriko rehetra. Fa ny firenena rehetra efa nisotro ny divain'ny fahatezeran'ny fijangajangany; ary ny mpanjakan'ny tany efa nijangajanga taminy, ary ny mpivarotra amin'ny tany efa nanankarena noho ny haben'ny zava-manitra sy ny zava-tsoa mampanaram-po azy. Apokalypsy 18:1–3.

Ny teny hoe “Babylona lehibe” dia maneho ny Eglizy Katolika Romana, ary ao amin'ny Isaia toka faha-telo amby roapolo dia aseho ho Tyro ny “Babylona lehibe.”

Ny vesatr'i Tyro. Midradradradrà, ianareo sambon'i Tarsisy; fa rava izy, ka tsy misy trano, tsy misy fidirana intsony; avy any amin'ny tanin'i Kityma no nanambarana izany taminy. Mangina, ianareo mponina amin'ny nosy; ianao izay nofenoizin'ny mpivarotra avy any Sidona, izay miampita ny ranomasina. Ary tamin'ny rano be no nahatongavan'ny voan'i Sihora, dia ny vokatry ny ony, ho fidiram-bolany; ary izy no tsenan'ny firenena. Menatra ianao, ry Sidona; fa niteny ny ranomasina, dia ny herin'ny ranomasina, nanao hoe: Tsy nijaly

hiteraka aho, na niteraka zanaka, na nitaiza zatovolahy, na nanabe virijina. Tahaka ny amin'ny filazana momba an'i Egipta, dia halahelo mafy izy amin'ny filazana momba an'i Tyro. Miampità ho any Tarsisy; midradradradrà, ianareo mponina amin'ny nosy. Ity va no tanànanareo faly, izay efa nisy hatramin'ny andro fahagola? ny tongony ihany no hitondra azy ho any lavitra hivahiny. Iza no naka izao saina izao hamely an'i Tyro, ilay tanàna mpanome satroboninahitra, izay andriana ny mpivarony, ary olo-manan-kaja amin'ny tany ny mpanao raharahany? Jehovah, Tompon'ny maro, no efa nikasa izany, handoto ny fireharehan'ny voninahitra rehetra sy hampietry ny olo-manan-kaja rehetra amin'ny tany. Mamakivakia ny taninao tahaka ny ony, ry zanakavavin'i Tarsisy; tsy misy hery intsony. Naninjitra ny tanany tamin'ny ranomasina Izy, nampihorohoro ny fanjakana; Jehovah efa nanome didy hamely ilay tanàna mpivarotra mba handrava ny fiarovany mafy. Ary hoy Izy: Tsy hifaly intsony ianao, ry virijina ampahorina, zanakavavin'i Sidona; mitsangàna, miampità ho any Kityma; any koa aza dia tsy hahita fitsaharana ianao. Indro ny tanin'ny Kaldeana; io firenena io dia tsy nisy, mandra-panorenan'ny Asyriana azy ho an'izay monina any an-efitra; nanangana ny tilikambony izy, nanorina ny lapany izy; ary nentiny ho amin'ny fandravana izany. Midradradradrà, ianareo sambon'i Tarsisy; fa rava ny herinareo. Ary amin'izany andro izany dia ho hadino fito-polo taona Tyro, araka ny andron'ny mpanjaka iray; rehefa tapitra ny fito-polo taona dia hihira tahaka ny vehivavy janga Tyro. Raiso ny lokanga, mandehandehana manodidina ny tanàna, ry janga hadino; ampirimo tsara ny feonao, mihirà hira maro, mba hotsarovana ianao. Ary rehefa tapitra ny fito-polo taona, dia hamangy an'i Tyro Jehovah, ka hiverina amin'ny karamany izy ary hijangajanga amin'ny fanjakana rehetra ambonin'ny tany rehetra eran'izao tontolo izao. Ary ny varony sy ny karamany dia ho fahamasinana ho an'i Jehovah; tsy hotehirizina na hangonina izany; fa ny varony dia ho an'izay mitoetra eo anatrehan'i Jehovah, mba hihinana ampy sy hahazo fitafiana maharitra. Isaia 23:1–18.

Nanoratra i Masera White hoe: “Ny zava-nitranga lehibe rehetra sy ny raharaha manetriketrika eo amin'ny tantaran'ny Testamenta Taloha dia efa niverina, ary mbola miverimberina ao amin'ny fiangonana amin'izao andro farany izao.”

Isaia toko faha-telo amby roapolo dia miresaka ny fifandraisana ara-paminaniana misy eo amin'ny Firenena Mikambana, ny Fiadidian'ny Papa, i Etazonia ary ny Silamo. Mba hahafantarana ireo fahamarinana ireo, dia tsy maintsy faritana araka ny Tsindrimandry ireo tandindona sasany ao amin'ilay toko. Raha vantany vao voafaritra ireo tandindona, dia mazava tsara ny filaharan'ny zava-mitranga. Ireto avy ireo tandindona ao amin'ilay toko izay mila faritana:

Ny Vesatra, Tyro, Ilay Janga, Ilay Asyriana, Ny tanin'ny Kaldeana, Ny Tilikambo sy ny Lapa, Tarsisy, Ny taranak'i Sihora, Ny tanin'i Kittima, Sidona, Ilay Tanànan'ny Mpanjaka, Ny tatitra momba an'i Egipta sy ny tatitra momba an'i Tyro, Ny Fitomaniana, Zanakavavy Iray, Fitopolo Taona, Ny andron'ny Mpanjaka Iray, Fanadinoana, ary Fahatsiarovana

Ny teny hoe “enta-mavesatra” ao amin'ny andininy voalohany dia manondro faminaniana loza manjo ny fanjakan'i Tyro.

Enta-mavesatra: H4853—Avy amin'ny H5375; enta-mavesatra; indrindra hetra, na (amin'ny heviny tsy mivaingana) fitondrana entana; ara-panoharana, fanambaràna, indrindra fitsarana;

indrindra koa hira; ara-tsaina, faniriana: – enta-mavesatra, mitondra lavitra, faminaniana, X apetrany, hira, hetra.

Ny faminaniana mavesatra momba an'i Tyro dia iray amin'ireo andalan-teny maro ao amin'ny Baiboly izay anondroana ny fitsarana farany hihatra amin'ny fiangonana katolika romana. Ny teny hoe “faminaniana mavesatra”, araka ny fampiasana azy sy ny famaritana azy, dia faminaniana, ary indrindra indrindra dia faminaniana loza. Misy iraika ambin'ny folo ny “faminaniana mavesatra” ao amin'i Isaia, ary in-valo koa no ampiasana io teny io mba hilazana enta-mavesatra entina eo an-tsoroka. Ireto avy ireo in-iraika ambin'ny folo isehoan'ny teny hoe “faminaniana mavesatra” ho faminaniana loza: Isaia 13:1; 15:1; 17:1; 19:1; 21:1, 11, 13; 22:1; 30:6 ary mazava ho azy ny toko faha-telo amby roapolo izay ahitantsika ny faminaniana mavesatra momba an'i Tyro. Tsara ny mametraka miaraka ireo faminaniana loza rehetra ao amin'i Isaia mba handiniana izay fahefana aseho amin'ny andro farany. Sarotra ny handrakotra indray mandeha ireo faminaniana loza iraika ambin'ny folo, koa hanome famaritana fohy ny tsirairay amin'ireo faminaniana loza aho mba hametrahana ny tontolon-kevitra ho an'ny toko faha-telo amby roapolo.

Ao amin'ny toko fahatelo ambin'ny folo, ny faminaniana ny loza hanjo an'i Babylona dia Babylona maoderina amin'ny faran'izao tontolo izao, dia ilay vehivavy janga any Roma, izay aseho koa ao amin'ny toko fahafito ambin'ny folo amin'ny bokin'ny Apokalypsy.

Dia tonga ny anankiray tamin'ireo anjely fito izay nanana ny lovia fito, dia niteny tamiko ka nanao hoe: Avia aty; hasehoko anao ny fitsarana ny amin'ilay vehivavy janga lehibe, izay mipetraka eo ambonin'ny rano maro; izay nijangajangan'ny mpanjakan'ny tany, ary nahamamo ny mponina ety ambonin'ny tany tamin'ny divain'ny fijangajangany. Dia nentiny tamin'ny Fanahy ho any an-efitra aho; ary nahita vehivavy nipetraka teo ambonin'ny bibidia miloko jaky aho, sady feno anarana fitenenan-dratsy, ary nanana loha fito sy tandroka folo. Ary ravehivavy nitafy lamba volomparasy sy jaky, sady noravahana volamena sy vato soa ary perla, nitana kapoaka volamena teny an-tanany, feno zava-betaveta sy ny fahalotoan'ny fijangajangany; ary nisy anarana voasoratra teo amin'ny handriny hoe: ZAVA-MIAFINA, BABYLONA LEHIBE, RENIN'NY MPIJANGAJANGA SY NY ZAVA-BETAVETA AMIN'NY TANY. Apokalypsy 17:1–5.

Mila mivily kely aho. Ny tanjon'ny fandalinana ny faminaniana momba an'i Tyro dia amin'ny farany ny hampifanaraka ny tantara ara-paminanian'i Etazonia amin'ny an'ny fiangonana Advantista Mitandrina ny Andro Fahafito. Hasehontsika fa ny fitondram-panjakan'i Etazonia dia tandroka iray amin'ilay bibidia toy ny zanak'ondry ao amin'ny Apokalypsy toko fahatelo ambin'ny folo, ary ny Protestantisma izay nivoaka avy tamin'ny Vanim-potoanan'ny Haizina no tandroka iray hafa. Ny tandroky ny Protestantisma dia tonga ho Advantisma Millerita tamin'ilay fotoana nandavan'ny Protestanta tao Etazonia ny hafatry ny anjely voalohany. Rehefa tafapetraka izany, dia hasehontsika fa ny tantaran'ilay tandroka protestanta sy ny tantaran'ilay tandroka repoblikana dia mifanindran-dalana, ary manana toetra ara-paminanianiana mifanindran-dalana. Satria rahateo izy roa dia eo amin'ilay bibidia iray ihany, ka maneho fa samy miara-belona izy roa tonta. Haneho ohatra iray aho momba io fifanindran-dalan'ny tandroky ny fiangonana sy ny fanjakana ao Etazonia io. Samy “manadino” amin'ny fombany avy izy roa.

Isaia telo amby roapolo dia manamarika ilay teboka ara-paminaniana izay ahadinoana ny fahefan'ny papa mandritra ny fitopolo taona, ary ao anatin'ireo fitopolo taona ara-tandindona ireo dia hadinon'ny olona ny maha-papacy ny papacy sy ny antony iantsoana ny Vanim-potoana Maizina hoe Vanim-potoana Maizina. Ny teny filamatry ny tandroka protestanta tamin'izy ireo nisaraka tamin'ny fiangonana katolika dia ny Baiboly, ary ny Baiboly irery ihany. Nohadiny fa ny Baiboly no mampahafantatra antsika hoe iza marina ny papacy. Nohadiny ny hafatra voatahiry ao amin'ilay antontan-taratasy masina izay natolotra hotandreman'izy ireo, sady nambarany fa izy ireo no mpiaro sy mpandala azy lehibe indrindra.

“Ireo izay misafotofoto amin'ny fahatakarany ny teny, izay tsy mahita ny hevitra ny antikristy, dia azo antoka fa hametraka ny tenany eo anilan'ny antikristy. Tsy misy fotoana intsony ankehitriny ho antsika hifangaro amin'izao tontolo izao. Daniela dia mijoro amin'ny anjarany sy eo amin'ny toerany. Ny faminaniana'i Daniela sy i Jaona dia tsy maintsy ho takarina. Ireo dia mifampandika. Manolotra amin'izao tontolo izao fahamarinana izay tokony ho takatry ny olona rehetra izy ireo. Ireo faminaniana ireo dia tokony ho vavolombelona eo amin'izao tontolo izao. Amin'ny fahatanterahany amin'izao andro farany izao dia hanazava ny tenany izy ireo.” Kress Collection, 105.

Toy izany koa, ilay tandroka repoblikana izay maneho ny governemantan'i Etazonia dia natao ho avy amin'ny vahoaka sy ho an'ny vahoaka; nefa ny olom-pirenen'i Etazonia koa dia nanadino ilay taratasy masina izay natokàna teo am-pelatanany. Io taratasy masina io dia ny Lalàm-panorenan'i Etazonia, ary ny foto-kevitra ny governemanta izay noforonina ho an'ny vahoaka dia ny fisarahan'ny fiangonana sy ny fanjakana. Nanadino ny hafatra ny Lalàm-panorenanana izay natokàna taminy izy ireo, sady nolazainy ho arovany.

“Aoka hotsarovana izao: i Roma dia mirehareha fa tsy miova na oviana na oviana. Ny foto-kevitra'i Gregory VII sy Innocent III dia mbola foto-kevitra ny Fiangonana Katolika Romana ihany. Ary raha toa ka eo am-pelatanany ny hery, dia hampihatra izany amin-kery mitovy amin'ny tamin'ny taonjato lasa izy ankehitriny. Tsy dia fantatra ny Protestanta loatra izay ataony rehefa manolo-kevitra ny handray ny fanampian'i Roma amin'ny asa fanandratana ny Alahady izy. Raha mbola mifantoka amin'ny fanatanterahana ny tanjony izy ireo, i Roma kosa mikendry ny hampiorina indray ny fahefany sy hamerina ny fanjakazakany izay very. Raha vao tafapetraka any Etazonia indray mandeha monja ny foto-kevitra hoe azon'ny fiangonana ampiasaina na fehezina ny herin'ny fanjakana; hoe ny fitandremana ara-pivavahana dia azo ampiharina amin'ny alalan'ny lalàna sivily; raha fintinina, hoe ny fahefan'ny fiangonana sy ny fanjakana no hanjakazaka amin'ny feon'ny fieritreretana, dia azo antoka ny fandresen'i Roma eto amin'ity tany ity.

“Ny tenin'Andriamanitra dia efa nanome fampitandremana ny amin'ilay loza mananontanona; raha tsy hohenoana izany, dia hianatra izay tena fikasan'i Roma marina ihany ny tontolo protestanta, rehefa tara loatra ka tsy afa-miala amin'ny fandrika intsony. Mitombo mangina eo amin'ny fahefana izy. Ny fampianarany dia mampihatra ny heriny ao amin'ny efitrano fanaovan-dalàna, ao amin'ny fiangonana, ary ao am-pon'ny olona. Manangona ireo rafitra avo sy goavana izy, ka ao amin'ny tsiambaratelo lalina ao anatiny no hamerenana indray ireo fanenjehana nataony fahiny. Mangingina sady tsy ahiahiana izy no manamafy ny heriny mba

hampandroso ny tanjony manokana rehefa tonga ny fotoana hamelezany. Ny hany irin'izy dia toerana mahaso, ary efa omena azy sahady izany. Tsy ho ela dia ho hitantsika sy ho tsapantsika izay tanjon'ny singa romana. Na iza na iza hino sy hankatò ny tenin'Andriamanitra dia hahazo fanalam-baràka sy fanenjarahana noho izany.” The Great Controversy, 581.

Raha afaka mahita rakibolana navoaka talohan'ny taona 1950 ianao, ka mijery ny hoe “vehivavy mitafy jaky” na endrika hafa amin'izany fiteny izany ao amin'ny Apokalypsy toko fahafito ambin'ny folo, dia ny rakibolana rehetra talohan'ny 1950 dia samy milaza fa ny fiangonana Katolika Romana no ilay vehivavy janga ao amin'ny Apokalypsy toko fahafito ambin'ny folo. Etazonia, ilay bibidia avy amin'ny tany manana tandroka roa ao amin'ny Apokalypsy toko fahatelo ambin'ny folo, dia manadino ny lasa niaviany, na ny tandroky ny Protestanta izany na ny tandroky ny Repoblikanisma. Samy nipoitra avy tamin'ny fanoherana ny jadona ara-pivavahan'ny fahefan'ny papa sy ny jadona ara-politikan'ireo mpanjaka izay nanohana azy ireo andrim-panjakana roa ireo, na araka ny voalazan'ny Baiboly, ireo mpanjaka izay “nijangajanga” taminy. Alohan'ny handraisantsika ny Isaia toko fahatelo amby roapolo, dia hanome topy maso fohy momba ireo fotoana folo hafa izay amaritan'i Isaia “faminaniana loza” isika, satria ireo “entana” iraika ambin'ny folo dia izany tokoa.

Isaia toko fahatelo ambin'ny folo dia ny faminaniana mavesatra momba an'i Babylona amin'ny “andro farany.” Babylona, na dia fehezin'ny fiangonana Katolika sy tarihin'izany amin'ny andro farany aza, dia voaforon'ny hery telo izay mitarika izao tontolo izao ho any Armagedona ao amin'ny toko fahenina ambin'ny folo ao amin'ny Apokalypsy. Ao amin'ny faminaniana ao amin'ny toko fahatelo ambin'ny folo momba ny loza hanjo an'i Babylona maoderina dia misy hery telo aseho: Babylona, Losifera ary Asyria, izay misolo tena ny bibidia (Asyria), ny dragona (Losifera), ary ny mpaminany sandoka (Babylona). Asyria sy Babylona no hery roa nandrava nampiasain'Andriamanitra hanasaziana ny Isiraely fahiny; ary Asyria no tonga voalohany ka nentiny ho amin'ny fahababoana ny foko folo tany avaratra, ary taorian'izany dia nalain'i Babylona ny foko roa tany atsimo, dia Joda.

Isiraely dia ondry miparitaka; ny liona no nandroaka azy; ny mpanjakan'i Asyria no nitelina azy voalohany; ary farany dia ity Nebokadnezara, mpanjakan'i Babylona, no nanorotoro ny taolany. Koa izao no lazain'i Jehovah, Tompon'ny maro, Andriamanitra ny Isiraely: Indro, hovaliako ny mpanjakan'i Babylona sy ny taniny, tahaka ny nanasaziako ny mpanjakan'i Asyria. Jeremia 50:17, 18.

Voalohany, dia nentin'i Asyria ho amin'ny fahababoana ny foko folon'i Isiraely tany avaratra, ary taorian'izany dia nentin'i Babylona ho amin'ny fahababoana ny foko roan'i Joda tany atsimo. Samy fanatanterahana ny “impito” ao amin'ny Levitikosy toko faha-enina amby roapolo ireo fahababoana roa ireo. Ny “impito” ao amin'ny Levitikosy no “faminaniana momba ny fotoana” voalohany indrindra hitan'i William Miller, ary izany no manondro fa, rehefa azon'i Asyria ny foko tany avaratra, dia nanamarika ny fiandohan'ny fanaparitahana iray izay nitohy nandritra ny roa arivo dimanjato sy roapolo taona izany. Nanomboka tamin'ny fahababoana azy ireo tamin'ny 723 tal. J.K. izany vanim-potoana izany, ary nifarana tamin'ny “fotoanan'ny farany” tamin'ny 1798. Ny foko tany atsimo kosa dia nentin'i Babylona tamin'ny fahababoana tamin'ny 677 tal.

J.K., ka izany no fiandohan'ny “impito” namely an'i Joda, izay nifarana teo amin'ilay teboka iray ihany amin'ny faminania momba ny 2300 taona ao amin'ny Daniela toko faha-valo andininy faha-efatra ambin'ny folo, tamin'ny 22 Oktobra 1844. Asyria sy Babylona dia samy nanatanteraka tanjona iray ihany, dia ny famaizana noho ny fikomian'ny vahoakan'Andriamanitra; nefa i Asyria no nanatanteraka izany famaizana izany voalohany, ary avy eo i Babylona.

Ao amin'ny fifandraisana ara-paminania misy eo amin'ireo hery telo ao amin'ny toko faha-telo ambin'ny folo, Babylona no sarin'i Asyria, satria tonga tatỳ aoriana izy nefa nanao ihany ny asa mitovy tamin'izany nanohitra ny vahoakan'Andriamanitra.

Ao amin'ny toko fahadimy ambin'ny folo, ny teny mavesatra ny amin'i Moaba dia manohitra ny fiangonana protestanta.

“Ity famaritana an'i Moaba ity dia maneho ireo fiangonana izay efa tonga tahaka an'i Moaba. Tsy nijoro teo amin'ny toeram-piandrasany amin'ny adidy izy ireo tahaka ny mpiambina mahatoky. Tsy niara-niasa tamin'ireo faharanitan-tsaina any an-danitra izy ireo tamin'ny fampiasana ny fahaiza-manao nomen'Andriamanitra azy hanao ny sitrapon'Andriamanitra, tamin'ny fanosehana hiala ny herin'ny haizina, ary tamin'ny fampiasana ny hery rehetra nomen'Andriamanitra azy mba hampandroso ny fahamarinana sy ny fahitsiana eto amin'izao tontolo izao. Manana fahalalana ny fahamarinana izy ireo, nefa tsy nampihatra izay fantany.” Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 4, 1159.

Ny fiangonana protestanta izay lavo dia ilay fiangonana izay mbola nanohy niara-nandeha tamin'ny Tompo, raha nandositra tamin'ny hafatry ny anjely faharoa kosa ny sisa tamin'ny protestantisma. Moaba dia Advantisma, ilay tandroka protestanta lavo.

Ny toko fahafito ambin'ny folo dia momba an'i Damaskosy, ary aseho ho tanàna izay hesorina izy. Ny tanàna dia tandindon'ny fanjakana, ary ny fanjakana izay hesorina amin'ny “andro farany” dia i Etazonia.

Ny toko fahasivy ambin'ny folo dia faminania momba ny loza hanjo an'i Egipta, izay maneho ny Firenena Mikambana sy izao tontolo izao manontolo.

Ny faminania loza telo manaraka ao amin'ny toko faha-roapolo amby iray dia manohitra ny tany efitra mahatahotra any atsimo, dia Doma sy Arabia. Ireo faminania loza telo ireo dia manondro ny finoana silamo, mifanaraka amin'ireo loza telo ao amin'ny Apokalypsy 8:13.

Ny faminanian'ny loza ao amin'ny toko faha-roapolo amby roa dia mampiseho ny fisarahan'ny Advantista Laodiseana amin'ny Advantista Filadelfiana amin'ny lalàna Alahady.

Ary avy eo ao amin'ny toko fahatelo no ahitantsika ny faminania mavesatra momba ny bibin'ny atsimo, izay fanoharana faharoa momba ny fikomian'ny Advantista Laodiseana. Ny fanangonana miaraka ireo faminania mavesatra rehetra ao amin'i Isaia dia saika miresaka amin'ireo mpandray anjara ara-paminania rehetra amin'ny “andro farany.” Mifidy an'i Isaia telo amby roapolo aho mba hampisehoana fa ny tantaran'i Etazonia, amin'ny maha-fanjakana fahenina ao amin'ny faminanian'ny Baiboly azy, dia manjaka hatramin'ny 1798 ka hatramin'ny lalàn'ny

Alahady.

Satria “ny mpaminany fahiny tsirairay avy dia tsy niteny loatra ho an’ny androny manokana noho ny ho an’ny androntsika, ka ny faminany dia manan-kery ho antsika,” ny fanambarana ara-paminaniana rehetra dia miresaka ny amin’ireo zava-mitranga amin’ny faran’izao tontolo izao. Io fahamarinana io, ampitambatra amin’ny zava-misy fa “ny boky rehetra ao amin’ny Baiboly dia mihaona sy mifarana” ao amin’ny bokin’ny Apokalypsy, no mametraka ny bokin’ny Apokalypsy ho teboka iankinana amin’ny fampifanarahana ny fijoroana vavolombelona ara-paminaniana momba ireo zava-mitranga amin’ny faran’izao tontolo izao.

Ao amin’ny toko fahafito ambin’ny folo ao amin’ny Apokalypsy no ahitantsika ilay vehivavy janga lehibe, izay mijangajanga amin’ny mpanjakan’ny tany, sy ny fitsarana farany azy.

Dia tonga ny anankiray tamin’ireo anjely fito izay nitana ny lovia fito, dia niresaka tamiko ka nanao hoe: Avia atỳ; haschoko anao ny fitsarana ilay vehivavy janga lehibe izay mipetraka eo ambonin’ny rano maro, izay nijangajanga amin’ny mpanjakan’ny tany; ary ny mponina amin’ny tany dia namamo tamin’ny divain’ny fijangajangany. Apokalypsy 17:1, 2.

Tsy mifanojo velively ny mpaminany.

Ary ny fanahin’ny mpaminany dia manaiky ny mpaminany. Fa Andriamanitra tsy mpamorona fikorontanana, fa mpamorona fiadanana, tahaka ny any amin’ny fiangonan’ny olona masina rehetra. 1 Korintiana 14:32, 33.

Amin’ny faran’izao tontolo izao, “ny fitsarana ilay vehivavy janga lehibe izay mipetraka eo ambonin’ny rano be,” ilay vehivavy janga lehibe izay “niarahan’ny mpanjakan’ny tany nijangajanga,” ilay vehivavy janga lehibe izay nampamamo “ny mponina ambonin’ny tany” “tamin’ny divain’ny fijangajangany,” dia asehon’i Isaia ho ilay “mpijangajanga” izay hadino mandritra “ny andron’ny mpanjaka iray,” na fitopolo taona ara-paminaniana. Rehefa tapitra ny fitopolo taona dia i Tyro “hijangajanga amin’ny fanjakana rehetra amin’izao tontolo izao.” Ilay mpijangajanga ao amin’i Isaia dia ilay vehivavy janga lehibe ao amin’i Jaona. Ilay mpijangajanga ao amin’i Isaia sy ilay vehivavy janga ao amin’i Jaona dia maneho ny fiangonana Katolika Romana, fa ny vehivavy dia tandindon’ny fiangonana ao amin’ny Tenin’Andriamanitra.

Ry vehivavy, maneke ny vadinareo avy, tahaka ny anaovanareo amin’ny Tompo. Fa ny lehilahy no lohan’ny vavy, tahaka an’i Kristy no Lohan’ny fiangonana; ary Izy no Mpamonjy ny tena. Koa tahaka ny aneken’ny fiangonana an’i Kristy, dia aoka ny vehivavy hanaiky ny vadiny avy amin’ny zavatra rehetra. Ry lehilahy, tiavo ny vadinareo, tahaka an’i Kristy koa efa tia ny fiangonana ka nanolotra ny tenany hamonjy azy; mba hanamasinany azy sy hanadiovany azy amin’ny fanasana amin’ny rano amin’ny teny; mba hatolony ho an’ny tenany ny fiangonana be voninahitra, tsy manan-kilema, na ketrana, na zavatra toy izany, fa mba ho masina sady tsy misy tsiny izy. Dia toy izany koa no tokony hitiavan’ny lehilahy ny vadiny tahaka ny tenany ihany. Izay tia ny vadiny dia tia ny tenany. Fa tsy mbola nisy olona na dia iray aza nankahala ny nofony; fa mamelona sy mikarakara azy izy, tahaka ny ataon’ny Tompo amin’ny fiangonana; fa rantsam-batany isika, avy amin’ny nofony sy ny taolany. Ary noho izany ny lehilahy dia handao ny rainy sy ny reniny ka hikambana amin’ny vadiny, ary ho nofo

iray ihany izy roroa. Zava-miafina lehibe izany; nefa milaza ny amin'i Kristy sy ny fiangonana aho. Kanefa aoka samy ho toy izao ny aminareo tsirairay avy: ny lehilahy aoka ho tia ny vadiny tahaka ny tenany; ary ny vehivavy kosa aoka hanaja ny vadiny. Efesiana 5:22–33.

Ny apostoly Paoly dia manondro fa ny fiangonan'i Kristy dia aseho ara-paminaniana ho toy ny vehivavy. Noho izany, ny vehivavy ao amin'ny faminaniana dia fiangonana; nefa ny fiangonan'i Kristy kosa dia “masina sady tsy misy tsiny.” Ny fiangonana tsy masina dia aseho ho toy ny vehivavy tsy masina; koa i Isaia dia manondro vehivavy janga, ary i Jaona kosa mpivaro-tena. Ireo dia maneho ny fahefam-papa ho toy ny mpivaro-tena, ary ny fiangonan'Andriamanitra dia virijina.

Fa saro-piaro aminareo amin'ny fialonana araka an'Andriamanitra aho; fa efa nampakatra anareo ho vadin'ny lehilahy iray aho, mba hanolorako anareo ho virijina madio ho an'i Kristy. 2 Korintiana 11:2.

Tsy ny fiangonan'Andriamanitra ihany no aseho ho virjiny, fa efa fofombadina amin'ny vady iray monja izy. Tyro sy ilay vehivavy janga lehibe ao amin'i Jaona dia mijangajanga miaraka amin'ny mpanjakan'ny tany. Ny fiangonana Katolika dia manana fifandraisana amin'ny lehilahy maro, fa tsy amin'ny iray monja. Ampahafantarin'i Daniela antsika fa fanjakana ireo mpanjaka.

Ity no nofy; ary holazainay eo anatrehan'ny mpanjaka ny heviny. Hianao, ry mpanjaka ô, dia mpanjakan'ny mpanjaka; fa Andriamanitry ny lanitra no nanome anao fanjakana sy hery sy tanjaka ary voninahitra. Ary na aiza na aiza itoeran'ny zanak'olombelona, dia efa natolony eo an-tananao ny bibidia any an-tsaha sy ny voro-manidina eny amin'ny lanitra, ary efa nataony mpanapaka azy rehetra hianao. Hianao no io loha volamena io. Ary handimby anao hisy fanjakana iray hafa, izay ambany noho ianao, ary fanjakana fahatelo hafa, varahina, izay hanapaka amin'ny tany rehetra. Ary ny fanjakana fahefatra dia ho mafy tahaka ny vy; satria ny vy manapatapaka sy mandresy ny zavatra rehetra; ary tahaka ny vy izay manapatapaka ireo rehetra ireo, dia hanapatapaka sy hanorotoro koa izy. Daniela 2:36–40.

Ao amin'ny Daniela toko faha-roa dia voafaritry sy hazavaina ny fanjakana amin'ny faminanian'ny Baiboly. Raha nanazava ny nofy tamin'i Nebokadnezara i Daniela, dia nilaza taminy fa izy no loha volamena. Ny loha volamena dia mpanjaka, nefa ny mpanjaka dia misolo tena fanjakana. Ny fiangonana Katolika Romana no ilay janga lehibe izay mijangajanga miaraka amin'ny mpanjakan'ny tany rehetra amin'ny faran'ny fitopolo taona ara-paminaniana. Ny mpanjaka dia tandindon'ny lehilahy, ary Tyro dia vehivavy maloto. Ny vehivavy dia fiangonana, ny janga dia fiangonana tsy masina; ny lehilahy dia mpanjaka ary ny mpanjaka dia fanjakana. Ny vehivavy dia fiangonana ary ny mpanjaka dia fanjakana. Ny fifandraisana tsy ara-dalàna misy eo amin'ireo antokon-javatra roa ireo dia misolo tena fijangajangana ara-panahy.

Ny Lalàm-panorenan'i Etazonia dia antontan-taratasy avy amin'Andriamanitra izay mametraka ho foto-kevitra voaaro ny tsy maintsy hitazonana ireo antokon-javatra roa ireo ho misaraka. Na dia mbola tsy vitantsika aza ny mamantatra tanteraka an'i Tyro ho ny fiangonana Katolika Romana, dia hita ho mety amin'izao fotoana izao ny hiresaka famantarana iray hafa ao amin'ny Isaia toko faha-roapolo sy telo, izay manazava ny tandindon'ny lehilahy sy ny vehivavy—ny fiangonana sy ny fanjakana.

Indro, ny tanin'ny Kaldeana; ity firenena ity dia tsy nisy, mandra-panorenan'ny Asyrianina azy ho an'izay monina any an-efitra; nanangana ny tilikambony izy, nanorina ny lapany izy; ary nampiditra azy ho amin'ny fandravana izy. Isaia 23:13.

Ao amin'ilay andininy, ny Asyriana no nanorina ny tanin'ny Kaldeana ary nanangana na ny "tilikambo" na ny "lapa." Ny Asyriana dia tandindon'i Nimroda, ary ny Kaldeana kosa dia maneho ireo mpitarika ara-pivavahan'ny fivavahana miafin'i Babylona. Ny "tilikambo" dia tandindon'ny fiangonana. Rehefa namelabelatra ny fanoharana momba ny tanim-boaloboka Jesosy, dia nanamarika toy izao momba izany fanoharana izany i Rahavavy White:

"Tao amin'ilay fanoharana, ny tompon-trano dia nisolo tena an'Andriamanitra, ny tanim-boaloboka ny firenena jiosy, ary ny fefy ny lalàna masina izay fiarovana ho azy ireo. Ny tilikambo dia tandindon'ny tempoly." Desire of Ages, 596.

Ny Asyriana no nanorina ny tanin'ny Kaldeana, izay nanangana fiangonana (tilikambo) sy "lapa." Ny "lapa" dia maneho "mpanjaka," izay kosa maneho fanjakana. Ny fanjakana koa dia aseho ho tanàna.

Ary hoy izy ireo ka nanao hoe: Andeha, aoka hanorina tanàna sy tilikambo ho antsika isika, izay hahatratra ny lanitra ny tampony; ary aoka isika hanao anarana ho antsika, fandrao hielezana eny ambonin'ny tany rehetra isika. Genesisy 11:4

Ny "tilikambo" sy "lapam-panjakana" izay naorin'ilay Asiriana no "tanàna" sy "tilikambo" izay naorin'i Nimroda.

Ary ny fatiny dia handry eo amin'ny lalan'ny tanàna lehibe, izay antsoina ara-panahy hoe Sodoma sy Egypta, sady teo koa no nanomboana ny Tompontosika tamin'ny hazo fijaliana. Apokalypsy 11:8.

Ny aingam-panahy dia mampahafantatra antsika fa ilay "tanàna lehibe" ao amin'ny Apokalypsy toko faha-iraka ambin'ny folo dia maneho ny fanjakan'i Frantsa nandritra ny vanim-potoanan'ny Revolisiona frantsay.

"Ny 'tanàna lehibe,' izay amonoana ireo vavolombelona eny an-dalambeny, sady andrian'ny fatin'izy ireo, dia Egypta 'ara-panahy.' Amin'ireo firenena rehetra aseho ao amin'ny tantaran'ny Baiboly, i Egypta no nandà tamin-kasahiana indrindra ny fisian'Andriamanitra velona ary nanohitra ny didiny. Tsy nisy mpanjaka sahy nanao fikomiana miharihary sy feno fihantsiana tamin'ny fahefan'ny Lanitra mihoatra noho ny mpanjakan'i Egypta. Rehefa nentin'i Mosesy taminy, tamin'ny anaran'i Jehovah, ny hafatra, dia namaly tamim-pireharehana Farao hoe: 'Iza moa Jehovah, no mba hohenoiko ny feony handefasako ny Isiraely? Tsy mahalala an'i Jehovah aho, ary koa tsy handefa ny Isiraely aho.' Eksodosy 5:2, A.R.V. Izany no tsy finoana an'Andriamanitra, ary ilay firenena asehon'i Egypta dia haneho fandavana mitovy amin'izany ny fitakian'Andriamanitra velona ary haneho toe-panahy mitovy amin'ny tsy finoana sy ny fihantsiana. Ny 'tanàna lehibe' koa dia oharina, 'ara-panahy,' amin'i Sodoma. Ny fahalòvan'i Sodoma tamin'ny fandikana ny lalàn'Andriamanitra dia naseho manokana tamin'ny fahavetavetana ara-nofo. Ary io fahotana io koa no ho toetra mibaribary indrindra amin'ilay firenena izay hanatanteraka ireo famaritana ao amin'ity Soratra Masina

ity.”

“Araka ny tenin’ny mpaminany, àry, fotoana fohy talohan’ny taona 1798 dia hisy hery iray, avy amin’i Satana sy mitondra ny toetrany, hitsangana hiady amin’ny Baiboly. Ary ao amin’ny tany izay hampanginana toy izany ny fijoroana vavolombelon’ireo vavolombelona roa an’Andriamanitra, dia haseho ny tsy finoana an’Andriamanitra nananan’i Farao sy ny fahalotoam-pitondran-tenan’i Sodoma.

“Ity faminaniana ity dia nahazo fahatanterahana tena marina sy manaitra indrindra teo amin’ny tantaran’i Frantsa. Nandritra ny Revolisiona, tamin’ny 1793, ‘izao tontolo izao dia sambany vao nandre fivoriana-dehilahy, teraka sy notezaina tao anatin’ny sivilizasiôna, ary nilaza ho manan-jo hitondra ny iray amin’ireo firenena eoropeana mendrika indrindra, nanandratra ny feony niray mba handà ny fahamarinana masina indrindra izay raisin’ny fanahin’olombelona, ary niray feo nandà ny finoana sy ny fanompoam-pivavahana amin’Andriamanitra.’—Sir Walter Scott, *Life of Napoleon*, vol. 1, ch. 17. ‘Frantsa no hany firenena eto amin’izao tontolo izao izay mbola misy firaketana marina momba azy, fa amin’ny maha-firenena azy dia nanandratra ny tanany tamin’ny fikomiana miharihary hanohitra ny Mpamorona an’izao rehetra izao. Maro ny mpiteny ratsy, maro ny tsy mino, izay efa nisy sady mbola mitohy ho ao Angletera, Alemaina, Espaina, ary any an-kafa; nefa Frantsa dia misongadina manokana ao amin’ny tantaran’izao tontolo izao amin’ny maha-fanjakana tokana azy izay, tamin’ny didin’ny Antenimieram-pitsarana mpanao lalàna-ny, dia nanambara fa tsy misy Andriamanitra, ary ny mponina manontolo tao an-drenivohitra, mbamin’ny maro an’isa lehibe tany an-kafa, na vehivavy na lehilahy, dia nandihy sy nihira tamin-kafaliana raha nandray izany fanambarana izany.’—*Blackwood’s Magazine*, Novambra, 1870.” *The Great Controversy*, 269.

Ny “tanàna lehibe” ao amin’ny Apokalypsy toko fahiraika ambin’ny folo dia ny firenen’i Frantsa izay nandany “didy navoakan’ny Antenimieram-panaovan-dalàny” milaza fa tsy misy Andriamanitra. Io didy io dia fanehoana ny tsy finoana an’Andriamanitra araka izay asehon’ny fikomian’i Farao. Ny tanàna lehibe dia fanjakana, na “firenena” na “fanjakana.” Ao amin’ny Apokalypsy toko fahiraika ambin’ny folo, Frantsa dia ahitana tandindona roa—Egypta sy Sodoma.

Ampahafantarina isika hoe: “Izao no ateisma, ary ilay firenena asehon’i Egypta dia haneho am-bava fandavana mitovy amin’ny fitakian’Andriamanitra velona ary hampiseho toe-panahy mitovy amin’ny tsy finoana sy ny fihantsiana. Ilay ‘tanàna lehibe’ koa dia ampitahaina, ‘ara-panahy,’ amin’i Sodoma. Ny fahalòvan’i Sodoma tamin’ny fandikana ny lalàn’Andriamanitra dia naseho indrindra tamin’ny fahavetavetana ara-pitondrantena.”

Ny tanàna lehibe na firenena Frantsa dia aseho ara-panoharana amin’ny alalan’ny firenena iray (Egypta) sy tanàna iray (Sodoma). Egypta “hiteny,” ary ny fitenenan’ny firenena iray dia maneho raharaham-panjakana, fa tsy raharaham-piangonana. Egypta no fanjakana ary Sodoma no fiangonana; izany no fanehoana hita ao amin’ny toko fahiraika ambin’ny folo ao amin’ny Apokalypsy.

Ny “fitenenan” ny firenena dia ny asan’ny fahefam-panorenana sy ny fahefam-pitsarana ao aminy. *The Great Controversy*, 442.

Ao amin'ny Apokalypsy toko faha-iraka ambin'ny folo, Jaona dia maneho amin'ny tandindona ara-paminaniana ny zava-nitranga tamin'ny Revolisiona Frantsay. Ny tena Revolisiona dia nanome porofo ara-tantara ampy momba ny maha-marina ny faminanian'i Jaona ao amin'io toko io. Jaona no naminany, avy eo ny Revolisiona Frantsay no nahatanteraka ilay faminaniana, ary avy eo indray—na ilay faminaniana na ilay fahatanterahany ara-tantara—dia samy manondro sy mifanandrify amin'ireo zava-mitranga amin'ny faran'izao tontolo izao, rehefa indray miverina ny fanjakana simba dia mitambatra amin'ny fiangonana simba. Mazava ho azy fa fandripahan-dra no manaraka io fanambadiana tsy masina io. Ny fanjakan'Andriamanitra koa dia tanàna lehibe.

Ary nitondra ahy tamin'ny Fanahy ho any an-tendrombohitra lehibe sady avo izy, ka nasehony ahy ilay tanàna lehibe, dia Jerosalema masina, nidina avy any an-danitra avy tamin'Andriamanitra. Apokalypsy 21:10.

“Ny fihavian'ny mpampakatra, izay aseho eto, dia mitranga alohan'ny fanambadiana. Ny fanambadiana dia maneho ny fandraisan'i Kristy ny fanjakany. Ny Tanàna Masina, dia Jerosalema Vaovao, izay renivohitra sy solontenan'ny fanjakana, dia antsoina hoe ‘ny ampakarina, vadin'ny Zanak'ondry.’ Hoy ny anjely tamin'i Jaona: ‘Avia atỳ, hasehoko anao ny ampakarina, vadin'ny Zanak'ondry.’ ‘Nentina tamin'ny Fanahy aho,’ hoy ny mpaminany, ‘ka nasehony ahy ilay tanàna lehibe, dia Jerosalema masina, nidina avy tany an-danitra avy amin'Andriamanitra.’ Apokalypsy 21:9, 10.” Ilay Ady Lehibe, 426.

Ny fikomian'i Nimroda dia aseho amin'ny fanorenany tilikambo sy tanàna, izay tandindon'ny firaisan'ny fiangonana sy ny fanjakana amin'ny faran'izao tontolo izao, fa ny mpaminany rehetra dia samy niresaka ny amin'ny faran'izao tontolo izao. Ny fikomian'i Nimroda koa dia fitohizan'ny fikomian'i Losifera, izay ny faniriany dia ny handray ny fahefana hifehy ny fiangonan'Andriamanitra sy ny fanjakan'Andriamanitra.

Endrey! latsaka avy tany an-danitra ianao, ry Losifera, zanaky ny maraina! Endrey! voakapa ka lavo amin'ny tany ianao, izay nampahalemy ny firenena! Fa hoy ianao anakampo: Hiakatra any an-danitra aho, hasandratro ho ambonin'ny kintan'Andriamanitra ny seza fiandrianako; ary hipetraka eo an-tendrombohitry ny fiangonana aho, any amin'ny farany avaratra; hiakatra ambonin'ny havoan'ny rahona aho; ho tahaka ny Avo Indrindra aho. Isaia 14:12–14.

Tahaka ny ambaran'i Isaia ny faniriana miafin'ny fon'i Losifera ho “tahaka ny Avo Indrindra,” dia asehony fa Losifera dia mikatsaka hipetraka eo amin'ny seza roa samy hafa mihitsy. Maniry ny “hanandratra” ny “seza fiandrianany ho ambonin'ny kintan'Andriamanitra” izy ary “hipetraka koa eo an-tendrombohitry ny fiangonana, any amin'ny faritra avaratra.”

Ny seza fiandrianana dia tandindon'ny fahefan'ny mpanjaka—na ny fahefan'ny fanjakana—ary “ny ilan'ny avaratra” dia ny fiangonan'Andriamanitra.

Fihirana sy Salamo ho an'ny zanakalahin'i Kora. Lehibe Jehovah ka mendrika hoderaina indrindra ao amin'ny tanànan'Andriamantsika, dia ao amin'ny tendrombohitry ny fahamasinany. Tsara tarehy amin'ny fitoerany, fifalian'ny tany rehetra, ny tendrombohitra Ziona, eo amin'ny ilany avaratra, dia tanànan'ny Mpanjaka lehibe. Andriamanitra dia fantatra ao an-dapany ho fiarovana mafy. Salamo 48:1–3.

I Jerosalema dia “tanànan’ ilay Mpanjaka lehibe,” ka izany no manamarika azy ho seza fiandrianana ara-politikan’ Andriamanitra; ary i Jerosalema koa dia “tendrombohitry ny fahamasinany,” “eo amin’ ny sisin’ ny avaratra,” ka izany no manamarika azy ho seza fiandrianana ara-pivavahan’ Andriamanitra. Hatrany am-piandohana dia aseho ao anatin’ ny tontolon-kevitry ny faniriany hanapaka ny fiangonan’ Andriamanitra sy ny fanjakan’ Andriamanitra ny fikomian’ i Satana sy ny adiny. Taorian’ izany, Satana no nitarika tamin’ ny fikomian’ i Nimroda, ary ny tany naoriny ho an’ ny Kaldeana dia aseho ho tany izay nanorenan’ i Nimroda tilikambo sy tanàna—fiangonana sy fanjakana.

Koa rehefa mijangajanga miaraka amin’ ireo mpanjakan’ ny tany ny vehivavy janga ao amin’ i Isaia sy ny vehivavy janga lehibe ao amin’ i Jaona, dia asongadin’ ny faminaniana fa misy fifandraisana tsy masina miorina eo amin’ ny fiangonana Katolika Romana sy ireo mpanjakan’ ny tany amin’ ny fiafaran’ ny fito-polo taona ara-paminaniana.

Ny laharan’ ny faminanian’ i Isaia dia mamaritra ny fitsarana ny janga Tiro ao amin’ ny toko fahatelo amby roapolo, ary i Jaona kosa mamaritra io fitsarana io ihany amin’ ny alalan’ ny tandindon’ ny vehivavy iray mena jaky, izay fantarina ho “Babylona lehibe.” Ny vavolombelona fahatelo momba io fitsarana io ihany, an’ io janga io ihany, dia izao manaraka izao:

“Ang babae (Babilonia) sa Pahayag 17 ay inilalarawan na ‘nabibihisan ng kulay ube at eskarlata, at napapalamutian ng ginto at mahahalagang bato at mga perlas, na may hawak na isang sarong ginto sa kaniyang kamay na puno ng mga karumaldumal at ng karumihan:... at sa kaniyang noo ay may isang pangalang nakasulat, Hiwaga, Babilonia na Dakila, ang ina ng mga patutot.’ Sabi ng propeta: ‘Nakita ko ang babae na lasing sa dugo ng mga banal, at sa dugo ng mga martir ni Jesus.’ Ang Babilonia ay ipinahahayag pa bilang ‘yaong dakilang lungsod, na naghahari sa mga hari sa lupa.’ Pahayag 17:4–6, 18. Ang kapangyarihang sa loob ng napakaraming siglo ay nagpanatili ng mapaniil na paghahari sa mga monarka ng Sangkakristiyanuhan ay ang Roma.” *The Great Controversy*, 382.

Tyro dia ny fiangonana Katolika Romana amin’ ny “andro farany.” Amin’ izany andro izany dia hivoaka ny fahefana papaly ka hihira ny hirany mandrebireby amin’ ireo mpanjakan’ ny tany, ka amin’ izany no hitarihanany ireo mpanjaka hanao fijangajangana, izay amin’ ny faminaniana dia ny fampiraisana ny fiangonana sy ny fanjakana.

Ary ho tonga amin’ izany andro izany, dia ho hadino fito-polo taona Tiro, araka ny andron’ ny mpanjaka iray; rehefa tapitra ny fito-polo taona, dia hihira tahaka ny vehivavy janga Tiro. Isaia 23:15.

Ny mpanjaka dia fanjakana iray ao amin’ ny faminaniana ara-Baiboly, koa ho hadino i Tyro mandritra ny fotoana anjakan’ ny fanjakana ara-paminaniana iray mandritra ny fitopolo taona.

Ary amin’ izany andro izany dia hohadinoina fitopolo taona Tyro, araka ny andron’ ny mpanjaka iray; ary rehefa tapitra ny fitopolo taona dia hihira tahaka ny vehivavy janga Tyro. Raiso ny lokanga, mitety ny tanàna, ianao ry janga izay efa hadinoina; ataovy mamany ny feonao, mihira hira maro, mba hotsarovana ianao. Ary rehefa tapitra ny fitopolo taona, dia hotsidihin’ i Jehovah Tyro, ka hiverina amin’ ny karamany izy, ary hijangajanga amin’ ny

fanjakana rehetra amin'izao tontolo izao ambonin'ny tany. Isaia 23:15–17.

Mandritra ny andron'ny fanjakana iray izay hanjaka mandritra ny fitopolo taona ara-paminaniana dia ho hadinoina ny fiangonana Katolika Romana. Amin'ny faran'ny fitopolo taona dia “hitendry feon-kira mamy sy hihira hira maro” ny fahefan'ny papa. Ara-paminaniana, ny “hira” dia maneho ny “fanandramana.”

“Eo ambonin'ny ranomasina kristaly eo anoloan'ny seza fiandrianana, dia ilay ranomasina fitaratra toy ny mifangaro amin'ny afo,—mampirapiratra tokoa izy noho ny voninahitr'Andriamanitra,—no ivorian'ny antokon'izay ‘naharesy ny bibidia sy ny sariny ary ny mariny ary ny isan'ny anarany.’ Miraka amin'ny Zanak'ondry eo an-tendrombohitra Ziona, ‘mitana ny lokangan'Andriamanitra,’ no ioroany, dia ireo iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina izay navotana avy tamin'ny olona; ary re, tahaka ny feon'ny rano be, sy tahaka ny feon'ny kotrokorana mafy, ‘ny feon'ny mpitendry lokanga mitendry ny lokangany.’ Ary mihira ‘hira vaovao’ eo anoloan'ny seza fiandrianana izy ireo, dia hira izay tsy misy olona mahay ianarana afa-tsy ireo iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina. Izany no hiran'i Mosesy sy ny Zanak'ondry—hiran'ny fanafahana. Tsy misy afa-tsy ireo iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina no afaka mianatra izany hira izany; fa hiran'ny fanandramany izany—fanandramana izay tsy mbola nisy antoko hafa nanana na oviana na oviana. ‘Ireo no manaraka ny Zanak'ondry na aiza na aiza alehany.’ Ireo, rehefa nakarina niala tamin'ny tany, avy amin'ny velona, dia isaina ho ‘voaloham-bokatra ho an'Andriamanitra sy ho an'ny Zanak'ondry.’ Apokalypsy 15:2, 3; 14:1-5. ‘Ireo no avy tamin'ny fahoriana lehibe;’ efa nandalo tamin'ny andro fahoriana tsy mbola nisy toy izany hatrizay nisian'ny firenena izy; efa niaritra ny fahoriana mangidin'ny andron'ny fahorian'i Jakoba izy; efa nijoro tsy nisy mpanelanelana izy nandritra ny fandatsahana farany ny fitsaran'Andriamanitra. Nefa efa voavonjy izy, satria ‘nanasa ny fitafiany lava izy ka nahafotsy izany tamin'ny ran'ny Zanak'ondry.’ ‘Tsy nisy fitaka hita teo am-bavany; fa tsy manan-tsiny izy’ eo anatrehan'Andriamanitra. ‘Koa izany no ioroany eo anoloan'ny seza fiandrianan'Andriamanitra ka manompo Azy andro aman'alina ao amin'ny tempoliny; ary Ilay mipetraka eo ambonin'ny seza fiandrianana dia hitoetra eo aminy.’ Efa nahita ny tany noravan'ny mosary sy ny areti-mandringana izy, ny masoandro nanana hery handoro ny olona amin'ny hafanana lehibe, ary izy tenany aza efa niaritra fijaliana sy hanoanana ary hetaheta. Fa ‘tsy ho noana intsony izy, ary tsy hangetaheta intsony; ary tsy hamely azy ny masoandro, na hafanana akory aza. Fa ny Zanak'ondry, Izay eo afovoan'ny seza fiandrianana, no hiandry azy sy hitarika azy ho amin'ny loharanon-dranon'aina; ary Andriamanitra hamafa ny ranomaso rehetra amin'ny masony.’ Apokalypsy 7:14-17.” Hery mifanandrina, 648.

“‘Ao amin'ny tempoliny dia samy miteny ny amin'ny voninahiny ny rehetra’ (Salamo 29:9), ary ny hira izay hihiran'ny voavotra—dia ny hiran'ny fanandramany—no hanambara ny voninahitr'Andriamanitra hoe: ‘Lehibe sy mahagaga ny asanao, Tompo Andriamanitra, Tsitoha ô; marina sy mahatoky ny lalanao, Ry Mpanjakan'ny taona mandrakizay. Iza no tsy hatahotra Anao, Tompo ô, sy tsy hanome voninahitra ny anaranao? fa Hianaio ihany no masina.’ Apokalypsy 15:3, 4, R.V.” Education, 308.

Amin'ny fiafaran'ny fito-polo taona ara-paminaniana dia “hampaneno feo mamy ny papisy, hihira hira maro izy mba” “hahatsiarovana azy.” Amin'ny fiafaran'ily fanjakana izay manjaka mandritra ny fito-polo taona ara-paminaniana, ny fiangonana Romanina Katolika dia hampahatsiahy izao tontolo izao ny fanandramana tamin'ny tantarany taloha. Tao amin'izany tantara izany dia nanjaka izy ho fahefana ara-môraly tao anatin'ny fifandraisana nisy teo aminy sy ireo mpanjakan'i Eoropa. Io tantara io dia fantatra ara-drariny ho ny Vanim-potoanan'ny Haizina, ary ny haizina rehetra izay mety ho ampifandraisina amin'ny tantara izay nanjakan'ny Papisy teo ambonin'ireo mpanjakan'i Eoropa dia azo anondroana amin'ily asa fototra indrindra izay namokatra ny haizina rehetra nanaraka. Izany asa izany dia ny fampiraisana ny fiangonana sy ny fanjakana, ny fampiraisana ireo mpanjakan'i Eoropa sy ny fiangonana Katolika. Ao amin'ny fanambadiana araka ny Baiboly dia ny lehilahy no tokony hanapaka amin'ny vehivavy, kanefa ny fijangajangana izay nitranga tao amin'izany tantara izany dia nivadika tanteraka tamin'ny filaharana marina amin'ny fifandraisan'ny lehilahy sy ny vehivavy.

Amin'ny fiafaran'ny fitopolo taona dia hisy krizy lehibe, rehefa tonga amin'ny famaranana ily fanjakànan'ny faminanian'ny Baiboly izay manjaka amin'izao tontolo izao mandritra ny vanim-potoana izay anadinoana ara-paminaniana ny Fanjakana papaly. Ny krizy maneran-tany ateraky ny firodanan'izany fanjakàna izany no manokatra varavarana ho an'ny Fiangonana Katolika hanomboka hampahafantatra amin'izao tontolo izao fa, mba hahafahana mandalo amin'ny fotoan-tsarotra ateraky ny firodanan'izany fanjakàna izany, dia tsy maintsy manaiky ny fahefana ara-môralin'ny Fiangonana Katolika Romana izao tontolo izao, araka ny aseho ao amin'ny tantaran'ny Andro Maizina.

Rehefa tapitra ny fanjakana ka ny fahefam-papaly mihira ny hiran'ny fanandramany tamin'ny lasa, dia fanandramana izay antsoin'ny mpahay tantara hoe haizina izany; koa ahoana no hahafahan'izany tantara maizina izany ho hafatra hozarain'ny fahefam-papaly amin'ny mpanjakan'ny tany, ka handresy lahatra azy ireo hijangajanga aminy? Ao anatin'ny krizy lehibe iray, nahoana no ny fanandraman'ny taonjato lasa, (ny hirany) dia ny fanandramany talohan'ny nanadinoana azy ara-paminaniana, no hanome ny lojika ho an'ny mpanjakan'ny tany hanaiky ny fanandraman'ny haizina ho vahaolana amin'ny krizy lehibeny?

“Vondron'olona maro, na dia amin'ireo aza izay tsy mankasitraka ny Romanisma, no tsy mahatsapa afa-tsy kely ihany ny loza avy amin'ny heriny sy ny fitaomany. Maro no milaza fa ny haizina ara-tsaina sy ara-pitondrantena nanjaka nandritra ny Moyen Âge no nanamora ny fielezan'ny foto-pampianarany sy ny finoanoam-poany ary ny fampahoriany, ary fa ny faharanitan-tsaina lehibe kokoa amin'izao andro maoderina izao, ny fielezan'ny fahalalana amin'ny ankapobeny, ary ny fitomboan'ny fandefarana amin'ny raharaham-pivavahana dia misakana ny fiverenan'ny tsy fandefarana sy ny jadona. Ny fiheverana fotsiny hoe hisy toe-javatra tahaka izany amin'izao vanim-potoana mazava izao dia heverina ho zavatra mahatsikaiky. Marina fa fahazavana lehibe, ara-tsaina, ara-pitondrantena ary ara-pivavahana, no mamirapiratra amin'ity taranaka ity. Ao amin'ny pejy misokatin'ny Tenin'Andriamanitra Masina, dia naely tamin'izao tontolo izao ny fahazavana avy any an-danitra. Kanefa tokony hotsarovana fa arakaraka ny haben'ny fahazavana omena no haben'ny haizin'ireo izay manodina izany sy mandà azy.”

“Ny fandalinana ny Baiboly amim-bavaka dia hampiseho amin’ny Protestanta ny tena toetran’ny papa, ka hahatonga azy hankahala sy hiala aminy; nefa maro no hendry amin’ny fiheveran-tenany ka tsy mahatsapa fa mila mitady an’Andriamanitra amin’ny fanetren-tena izy mba hotarihina ho amin’ny fahamarinana. Na dia mirehareha amin’ny fahazavany aza izy, dia tsy mahalala na ny Soratra Masina na ny herin’Andriamanitra. Tsy maintsy manana fomba hampanginana ny feon’ny fieritreretany izy, ka izay kely indrindra ara-panahy sy manetry tena no tadiaviny. Ny faniriany dia fomba hanadinoana an’Andriamanitra nefa heverina ho fomba fahatsiarovana Azy. Ny papa dia mifanaraka tsara amin’ny fanomezana izay ilain’ireo rehetra ireo. Efa voaomana ho an’ny sokajin’olona roa izy, izay mahafaoka saiky izao tontolo izao manontolo—ireo izay te hovanjena amin’ny fahamendrehany, sy ireo izay te hovanjena ao anatin’ny fahotany. Eto no zava-miafin’ny heriny.”

“Naseho fa ny andron’ny haizina ara-tsaina lehibe dia nanampy ny fahombiazan’ny fahefan’ny papa. Mbola haseho koa fa ny andron’ny fahazavana ara-tsaina lehibe dia mitovy amin’izany ihany koa amin’ny fanampiana ny fahombiazany. Tamin’ny taonjato lasa, raha tsy nanana ny Tenin’Andriamanitra ny olona sady tsy nanana ny fahalalana ny fahamarinana, dia voasaron-tava ny masonry, ary an’arivony no voafandrika, satria tsy nahita ny harato voavelatra ho eo anoloan’ny tongony. Amin’ity taranaka ity kosa dia maro no jamban’ny famirapiratan’ny fisainana foronin’olombelona, dia ilay ‘siansa izay antsoina amin’ny lainga hoe siansa;’ ka tsy mahatsikaritra ny harato izy, ary miditra ao anatin’ny mora foana toy ny hoe voasaron-tava. Nokendren’Andriamanitra ny hitehirizana ny herin’ny sain’olombelona ho fanomezana avy amin’ny Mpamorona azy sy hampiasana izany ho amin’ny fanompoana ny fahamarinana sy ny fahitsiana; kanefa rehefa kolokoloina ny fireharehana sy ny fanirian-daza, ary asandratry ny olona ambonin’ny Tenin’Andriamanitra ny foto-keviny manokana, dia mahavita manimba bebe kokoa noho ny tsy fahalalana ny faharanitan-tsaina. Koa izany no hahatonga ny siansa sandoka amin’izao andro izao, izay mandrava ny finoana ny Baiboly, ho hita fa mahomby toy izany koa amin’ny fanomanana ny lalana ho amin’ny fanekena ny fahefan’ny papa, miaraka amin’ireo endrika mahafinaritra ananany, tahaka ny nataon’ny fanakanana ny fahalalana izay nanokatra ny lalana ho amin’ny fanitarana ny fahefany tamin’ny Andro Maizina.” The Great Controversy, 572.

“Ny Katolika Romana dia manaiky fa ny fiovana ny Sabata dia nataon’ny fiangonany, ary io fiovana io indrindra no entiny ho porofon’ny fahefana fara tampon’ny fiangonana. Ambarany fa amin’ny fitandreman’ny Protestanta ny andro voalohan’ny herinandro ho Sabata dia miaiky ny fahefany hametraka lalana amin’ny zavatra masina izy ireo. Ny fiangonana Romana dia tsy nahafoy ny fitakiany ny tsy fahadisoana; ary rehefa eken’izao tontolo izao sy ny fiangonana Protestanta ny Sabata sandoka noforoniny, sady laviny ny Sabatan’i Jehovah, dia miaiky an-kolaka izany fitakiana izany izy ireo. Mety hanonona ny fahefana iankinan’io fanovana io izy ireo, nefa mora fantarina ny fahadisoan’ny fisainany. Ny papista dia mahita mazava tsara fa ny Protestanta dia mamitaka ny tenany, ka minia manakimpy ny masonry amin’ny zava-misy marina amin’ity raharaha ity. Rehefa mahazo sitraka kokoa ny fanorenana ny Alahady, dia mifaly izy, satria matoky fa amin’ny farany izany dia hitondra ny tontolo Protestanta manontolo eo ambanin’ny sainan’i Roma.”

“Ny fanovana ny Sabata no famantarana na mariky ny fahefan’ny fiangonana romana. Ireo izay, amin’ny fahatakarana ny fitakian’ny didy fahefatra, misafidy hitandrana ny Sabata sandoka ho solon’ily tena izy, dia manome voninahitra amin’izany hery izany, izay izy irery ihany no nanome baiko izany. Ny mariky ny bibidia dia ny Sabatan’ny papa, izay neken’izao tontolo izao ho solon’ny andro notendren’Andriamanitra.”

“Fa ny fotoana handraisana ny mariky ny bibidia, araka izay voatondro ao amin’ny faminaniana, dia tsy mbola tonga. Ny fotoam-pitsapana dia tsy mbola tonga. Misy Kristiana marina ao amin’ny fiangonana rehetra, tsy ankanavaka na dia ny fiombonana katolika romana aza. Tsy misy voaheloka mandra-pahazoany ny fahazavana sy hahitany ny adidy ateraky ny didy fahefatra. Fa rehefa hivoaka ny didy manery ny Sabata sandoka, ary rehefa ny antso mafy ataon’ily anjely fahatelo no hampitandrana ny olona ny amin’ny fiankohofana amin’ny bibidia sy ny sariny, dia hosarihina mazava ny tsipika manasaraka ny sandoka sy ny marina. Amin’izay, izay mbola manohy ny fandikan-dalàna dia handray ny mariky ny bibidia eo amin’ny handriny na eo amin’ny tanany.

“Amin’ny dingana haingana no anatonantsika izao fotoana izao. Rehefa hampiray hina amin’ny fahefana ara-panjakana ny fiangonana Protestanta mba hanohanana fivavahana sandoka, izay nanohitra azy no niaretan’ny razambeny ny fanenjehana faran’izay masiaka indrindra, dia amin’izay no hampiharana ny Sabatan’ny papa amin’ny alalan’ny fahefana mitambaty ny fiangonana sy ny fanjakana. Hisy fihemorana ara-pivavahana eo amin’ny firenena, izay hiafara amin’ny faharavan’ny firenena ihany.” Bible Training School, February 2, 1913.

Efa voakitika izao ny dimy amin’ireo tandindona tadiavintsika ho fantarina alohan’ny handraisantsika tanteraka ny toko mihitsy. Ny tanàna dia fanjakana ao amin’ny faminanian’ny Baiboly, ary ao amin’i Isaia telo amby roapolo dia misy fanjakana roa izay mifandray akaiky, nefa samy hafa mazava. Ny voalohany dia ilay “tanàna manome satro-boninahitra,” ary ny iray kosa dia ilay “tanàna mpivarotra.” Amin’ny andro farany, ny fahefana izay mifehy ilay firaisana telo sosona misy ny dragona sy ny bibidia ary ny mpaminany sandoka dia ny papa. Izany no fanjakana izay manana ny satro-boninahitra.

“Rehefa manatona ny krizy farany isika, dia zava-dehibe indrindra ny hisian’ny firindrana sy ny firaisan-kina eo amin’ireo fitaovan’ny Tompo. Feno tafiotra sy ady ary fifandirana izao tontolo izao. Kanefa eo ambanin’ny loha iray—dia ny fahefan’ny papa—no hihavondronan’ny olona mba hanohitra an’Andriamanitra eo amin’ny tenan’ireo vavolombelony. Io firaisana io dia samentin’ily mpiodina lehibe. Raha mitady hampiray ireo solontenany izy mba hiady amin’ny fahamarinana, dia hiasa kosa mba hampisara-bazana sy hanaparitaka ireo mpiaro azy. Ny fialonana, ny fisalasalana ratsy, ny fifampitenenana ratsy, dia atosiny mba hiteraka tsy fifanarahana sy fisaratsarahana.” Testimonies, volume 7, 182.

Ny fanjakana mitafy satroboninahitra dia Tyro, izay midika hoe: “vatolampy.” Ao amin’ity toko ity, i Tyro dia maneho ny papaisma izay miasa hanolo sandoka an’i Kristy, fa ny papaisma dia antikristy. Ny teny hoe “anti” ao amin’ny antikristy dia midika hoe “eo amin’ny toeran’ny.” Ny papaisma dia mitady hanolo sandoka an’i Kristy amin’ny ambaratonga rehetra, ary ny anarana hoe

Tyro dia midika hoe vatolampy, satria ny papaisma dia sandokan'ily "Vatolampin'ny Mandrakizay."

Iza no nandrafitra izao fisainana hanoherana an'i Tyro, ilay tanàna mpanome satro-boninahitra, izay andriana ny mpivarotra ao aminy, ary ny mpanao raharahany no olona manan-kaja amin'ny tany? Jehovah, Tompon'ny maro, no efa nikasa izany, handoto ny avonavon'ny voninahitra rehetra sy hampietry ny olona manan-kaja rehetra amin'ny tany. Mandehana mamakivaky ny taninao tahaka ny ony, ry zanakavavin'i Tarsisy; tsy misy hery intsony. Naninjitra ny tany teo ambonin'ny ranomasina Izy, nampihorohoro ny fanjakana; Jehovah efa namoaka didy hamelezana ilay tanàna mpivarotra, mba handrava ny fiarovana mafy ao aminy. Isaia 23:8–11.

Izahay dia mikasa hampiseho amin'ny alalan'ny vavolombelona maro fa ny "fihovitrovitry ny fanjakana" dia tanterahin'Andriamanitra amin'ny alalan'ny Islama. Ny Islama no hery mahatezitra ny firenena ary ampiasaina hampihorohoroana ny firenena. Eto isika dia manondro fa efa tapa-kevitra ny Tompo ny hampianjera ho amin'ny fanamavoana "ny manan-kaja rehetra ambonin'ny tany," izay "mpivarotra" sy "mpanao raharaham-barotra" izay tsy maintsy horavana ny "fiarovana mafy" ananany. Ilay tanàna mpivarotra sy ilay tanàna mpanome satro-boninahitra dia "nahatezitra ny lanitra," ary efa nokasain'ny Tompo horavana ny "fiarovana mafy" ananany, ary izany dia maneho ny toe-karena. Ny firodanan'ny toe-karena dia mitranga alohan'ny lalàna alahady any Etazonia, satria alohan'ny lalàna alahady dia mitaky ny hampodiana azy ireo "ho amin'ny fankasitrahana avy amin'Andriamanitra sy ny fanambinana ara-nofa" ny olom-pirenena ao Etazonia. Ny filazany dia hoe tsy hifarana ny fitsaran'Andriamanitra raha tsy "ampiharina henjana" ny Alahady. Vavolombelona maro ao amin'ny Baiboly no mifanaraka fa eo amoron'ny fianjerana goavana eo amin'ny toe-karen'izao tontolo izao isika. Izany fianjerana izany dia mitranga alohan'ny lalàna alahady, tahaka ny nitrangan'ny fianjerana tamin'ny 1837 alohan'ny 22 Oktobra 1844.

"Ary avy eo ilay mpamitaka lehibe dia haharesy lahatra ny olona fa ireo izay manompo an'Andriamanitra no mahatonga ireo loza ireo. Ilay antokon'olona izay nampahatezitra ny lanitra dia hanome tsiny noho ny fahoriany rehetra ireo izay ny fankatoavany ny didin'Andriamanitra no fananarana tsy miato ho an'ny mpandika lalàna. Hambara fa manafintohina an'Andriamanitra ny olona amin'ny fanitsakitsahana ny sabatan'ny Alahady; fa io fahotana io no nitondra ny loza izay tsy hitsahatra mandra-pampiharana amin-kery sy amin-kafitsoka ny fitandremana ny Alahady; ary ireo izay manolotra ny fitakian'ny didy fahefatra, ka mandrava toy izany ny fanajana ny Alahady, dia mpampitabataba ny vahoaka, manakana ny famerenana azy ireo ho amin'ny fankasitrahana'Andriamanitra sy ny fanambinana ara-nofa. Araka izany dia haverina ilay fiampangana natao fahiny tamin'ny mpanompon'Andriamanitra, ary amin'ny antony heverina ho mafy orina tahaka izany koa: 'Ary rehefa hitan'i Ahaba Elia, dia hoy Ahaba taminy: Ianao va no mampitabataba ny Isiraely? Ary hoy ny navaliny: Tsy izaho no mampitabataba ny Isiraely, fa ianao sy ny taranakao kosa, satria nahafoy ny didin'i Jehovah ianareo ka nanaraka ireo Bala.' 1 Mpanjaka 18:17, 18. Raha ho voahetsiky ny fiampangana lainga ny fahatezeran'ny vahoaka, dia handray fomba fanao manoloana ireo irak'Andriamanitra izay mitovy indrindra amin'izay nataon'ny Isiraely

nihemotra tamin'i Elia." Ilay Hery Mifanditra Lehibe, 590.

Ny fifanandrinan'i Elia tamin'ny mpaminanin'i Bala sy ny mpisoron'ny ala teo an-tendrombohitra Karmela dia maneho ny lalàna alahady. Ny hafatra ho an'ny fiangonana dia hoe: "fidio anio izay hotompoinao." Rehefa averina io tantara io amin'ny lalàna alahady, ny fanontaniana dia hoe: "andro iza no hofidinao, fa ny andro fidinao no manambara izay tompoinao." Talohan'ny Tendrombohitra Karmela dia nisy haintany mafy naharitra telo taona sy tapany. Talohan'ny lalàna alahady dia misy andiana lalàna alahady misesy, nefa tsy mbola "nampiharina tamin'ny henjana" izany. Ny foto-kevitra mifandray amin'ny lalàna alahady dia izao: ny fivadiham-pirenena amin'Andriamanitra dia arahina faharavan'ny firenena. Ny ohatra amin'izany dia i Constantin tamin'ny taona 321 namoaka lalàna alahady, ary vetivety taorian'izany ireo trompetra efatra voalohany ao amin'ny Apokalypsy toko faha-valo dia nanomboka nitondra an'i Roma Andrefana ho amin'ny fiafarany tamin'ny taona 476. Zava-dehibe ny tantaran'i Constantin, satria nahitana fanandratana miandalana ny Alahady, ary niaraka tamin'izany koa ny fameperana miandalana ny Sabata andro fahafito. Tonga tamin'ny famaranana azy io tantara miandalana io rehefa noterena hitandrina ny Alahady ny olom-pirenena, na nenjehina noho ny fitandremanany ny Sabata. Izany koa no fiafaran'ny lalàna alahady mihamafy hatrany any Etazonia. Ny foto-kevitra iray mifandray amin'ny fampiharana ny fanompoam-pivavahana amin'ny Alahady dia izao: "ny fivadiham-pirenena amin'Andriamanitra dia arahina faharavan'ny firenena." Midika io foto-kevitra io fa ny fampiharana mihamafy hatrany ny lalàna alahady dia miteraka fitomboan'ny fitsaran'Andriamanitra, alohan'ily tena lalàna alahady ao amin'ny Apokalypsy 13:11. Ny famoahana didy tsirairay dia hitondra faharavana mifanaraka aminy. Ny fitsarana izay iampangan'ny olom-pirenena ny mpitandrina Sabata ho miteraka azy dia ny fampiharana mihamafy hatrany ny lalàna alahady no tena mamoka izany. Nampiditra andalan-teny avy ao amin'ny The Great Controversy izahay, izay nomeko lohateny hoe Sunday Progression. Manoro hevitra aho mba hovakinao indray mandeha indray izany. Ao amin'ny sokajy mitondra ny lohateny hoe The Spirit of Prophecy izany.

"Efa nasehon'Andriamanitra izay hitranga amin'ny andro farany, mba hiomanan'ny olony hahatohitra ny tafio-drivotry ny fanoherana sy ny fahatezerana. Ireo izay efa nampitandremana ny amin'ireo zavatra eo anoloany dia tsy tokony hipetraka am-pitoniana miandry ny tafiotra ho avy, ka hampionona ny tenany amin'ny filazana fa ny Tompo dia hiaro ny mahatoky Azy amin'ny andron'ny fahoriana. Tokony ho tahaka ny olona miandry ny Tompony isika, tsy amin'ny fiandrasana tsy manao na inona na inona, fa amin'ny asa mafana fo sy amin'ny finoana tsy mihozongozona. Tsy izao no fotoana hanekena ny saintsika ho variana amin'ny zavatra madinidinika. Raha mbola matory ny olona, Satana kosa dia miasa amim-pahavitrihana mandamina ny raharaha mba tsy hahazoan'ny olon'ny Tompo famindram-po na rariny. Ny hetsika momba ny Alahady dia efa mandroso ao anatin'ny haizina ankehitriny. Manafina ny tena olana ireo mpitarika, ary maro amin'ireo miara-dia amin'izany hetsika izany no tsy mahita akory izay iafaran'ny fikorianan-javatra miafina. Malefaka sy toa kristiana ny filazany, kanefa rehefa hiteny izy, dia haneho ny fanahin'ily dragona. Adidintsika ny manao izay rehetra azontsika atao mba hisorohana ny loza atahorana. Tokony hiezaka isika hanala fiangarana amin'ny alalan'ny fametrahana ny tenantsika amin'ny lafiny mendrika eo anatrehan'ny vahoaka. Tokony hapetratsika eo anoloan'izy ireo ny tena fanontaniana iadian-kevitra, ka

amin'izany no anehoantsika ny fanoherana mahomby indrindra manoloana ireo fepetra mametra ny fahafahan'ny fieritreretana. Tokony handinika ny Soratra Masina isika ary ho afaka hanome ny anton'ny finoantsika. Hoy ny mpaminany: 'Ny ratsy fanahy dia mbola hanao ratsy ihany; ary tsy hisy amin'ny ratsy fanahy hahafantatra; fa ny hendry no hahafantatra.' Testimonies, boky faha-5, 452."

Sarotra ny mamantatra ny hetsika mikendry ny fananganana lalàna momba ny Alahady, satria mizotra ao amin'ny "haizina" izany ary ny papa dia "am-pahanginana sy tsy ahiahiana akory" no "manamafy ny heriny mba hampandrosoany ny tanjony manokana." Zava-misy fa ny asa fampandaniana lalàna momba ny Alahady ao amin'ny haizina dia raharaha ivon'ny fizahan-toetra ny iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina. "Tsy hisy amin'ny ratsy fanahy hahalala" araka an'i Daniela sy Ranabavy White. Ny "ratsy fanahy" ao amin'i Daniela dia ireo "virijina adala" ao amin'i Matio, izay ambaran-dRanabavy White ho Laodiseana. Ny hendry no hahatakatra ny zava-mitranga ankehitriny, na dia toa mifanohitra amin'ny tenin'Andriamanitra aza ny tantara manodidina antsika. Mino ny tenin'Andriamanitra va isika sa izay mitranga manodidina antsika? Kanefa efa nampitandremana mialoha isika fa ny farany dia ho tahaka ny tamin'ny andron'i Noa.

"Ny tany izao tontolo izao, feno fikorontanana sy filibana, feno fahafinaretana tsy araka an'Andriamanitra, dia rendremana, rendremana ao anatin'ny fiadanam-po ara-nofo. Ny olona dia manalavitra ao an-tsainy ny fiavian'ny Tompo. Maneso ny fampitandremana izy. Izao no fireharehana ataon'ny mpiavonavona: 'Ny zavatra rehetra dia mbola mitohy toy izay efa hatramin'ny fiandohana.' 'Rahampitso dia ho tahaka ity andro anio ity, ary mbola hisy be lavitra noho izao aza.' 2 Petera 3:4; Isaia 56:12. Handeha lalindalina kokoa amin'ny fitiavana fahafinaretana isika. Fa hoy Kristy: 'Indro, avy tahaka ny mpangalatra Aho.' Apokalypsy 16:15. Amin'ilay fotoana indrindra izay anontanian'izao tontolo izao amim-panesoesoana hoe: 'Aiza ny teny fikasan'ny fihaviany?' dia tanteraka ny famantarana. Raha mbola miantso izy hoe: 'Fiadanana sy filaminana,' dia tonga ny fandringanana tampoka. Raha vao tonga sahisahy ny mpaneso, ilay mandà ny fahamarinana; raha ny fandehan-javatra mahazatra eo amin'ny asa amin'ny sampana samihafa fitadiavam-bola no tohizana tsy misy fiheverana ny foto-pitsipika; raha ny mpianatra kosa mikatsaka fatratra ny fahalalana ny zavatra rehetra afa-tsy ny Baiboliny, dia avy tahaka ny mpangalatra Kristy."

"Mikorontan-tsaina ny zavatra rehetra eo amin'izao tontolo izao. Mampitahotra ny famantarana ny andro. Ny zavatra ho avy dia mandefa mialoha ny aloky ny tenany. Mihemotra miala amin'ny tany ny Fanahin'Andriamanitra, ary loza manaraka loza no tonga eny an-dranomasina sy eny an-tanety. Misy tafio-drivotra, horohoron-tany, hain-trano, tondra-drano, famonoana olona amin'ny ambaratonga rehetra. Iza no mahavaky ny hoavy? Aiza no misy fiarovana? Tsy misy azo antoka na inona na inona izay maha-olombelona na avy amin'ny tany. Haingana no iandanian'ny olona eo ambanin'ny faneva izay nofidiny. Tsy manam-piadanana izy ireo eo am-piandrasana sy am-pijerena ny fihetsiky ny mpitarika azy. Misy ireo izay miandry sy miambina ary miasa noho ny fisehoan'ny Tompontsika. Ny sokajy hafa kosa dia milahatra eo ambanin'ny fitarihan'ilay mpikomy lehibe voalohany. Vitsy no mino amin'ny fo sy fanahy fa misy helo tokony hialàna sy lanitra tokony ho azo."

“Mihamitsofina miadana amintsika ny krizy. Mamirapiratra eny amin’ny lanitra ny masoandro, mandalo amin’ny fihodinany mahazatra, ary mbola manambara ny voninahitr’Andriamanitra ihany ny lanitra. Mbola mihinana sy misotro ny olona, mamboly sy manorina, manambady sy manome ho amin’ny fanambadiana. Mbola mividy sy mivarotra ihany ny mpandranto. Mifanositosika ny olona, samy miady hahazo ny toerana ambony indrindra. Mbola mameno ny teatra sy ny hazakaza-tsoavaly ary ny trano filokana ireo tia fahafinaretana. Mihanaka hatraiza hatraiza ny fientanentanana fara tampony; nefa mihidy haingana ny ora famindram-po, ary efa ho tapaka mandrakizay ny amin’ny raharaha tsirairay avy. Hitàn’i Satana fa fohy ny androny. Efa nampandehaniny hiasa ny fitaovany rehetra mba ho voafitaka sy voatarika vilana ary ho sahirana sy ho voagejan’ny famosaviana ny olona, mandra-pahatapitry ny androm-pamindram-po, ka hikatonana mandrakizay ny varavaran’ny famindram-po.”

“Amin-kaja no tonga amintsika, mamakivaky ny taonjato maro, ny tenin’ny Tompontosika fampitandremana avy eny an-Tendrombohitra Oliva: ‘Mitandrema amin’ny tenanareo, fandrao amin’ny fotoana rehetra ny fonareo ho vesaran’ny fihoriam-pihinanana sy ny fahamamoana ary ny fiahiahiana izao fiainana izao, ka ho tonga aminareo tampoka izany andro izany.’ ‘Koa miambena hianareo, ary mivavaha mandrakariva, mba ho isaina ho mendrika handositra izany zavatra rehetra izay ho avy izany sy hitsangana eo anatrehan’ny Zanak’olona.’” Desire of Ages, 635, 636.

Ao amin’ny toko fahatelo amby roapolon’i Isaia, i Zidona dia Etazonia ary i Tyro dia ny fahefana papa. I Tyro sy i Zidona dia tanàna fenisianina fahiny niara-belona, izay teo amoron’ny Ranomasina Mediteranea. Nalaza izy ireo noho ny varotra an-dranomasina nataony, ny harenany, ary ny heriny teo amin’izao tontolo fahiny izao. Ao amin’ily andalan-teny, i Zidona sy ireo “mpivarony” no nameno indray an’i Tarsisy. Ny mpivaron’i Zidona no nivarotra ny “voan’i Sihora,” izay “vokatry ny ony,” ary dia ny voa “avy amin’ny ony” izany, sady “fidiram-bolany” izany; fa izy no “tsenan’ny firenena.” Ny mpaminany rehetra dia miresaka ny amin’ny faran’izao tontolo izao, koa iza no tsenan’ny firenena amin’ny faran’izao tontolo izao? Etazonia izany.

Sihora dia renirano any Egipta (azo heverina ho ny delta-n’i Neily) ary ampiasaina hanehoana ny haren’izao tontolo izao, fa Egipta dia izao tontolo izao. Ny “zanakavavy virijina”-n’i Zadona dia maneho ny taranaka farany ao Etazonia, ary ampahorina izy noho ny lalàna miaramila izay manaraka ny lalàna alahady sy ny faharavan’ny firenena izay tonga eo no ho eo aorian’izany. Ireo virijina ao Zadona ireo dia anarina amin’ily fanontaniana mikasika an’i Tyro manao hoe: “Ity va no tanànanareo feno fifaliana” (fanjakana) izay nifalian’i Etazonia? “Ity va no fanjakana “izay hatramin’ny andro fahiny no niandohany,” kanefa araka ny andalan-teny dia i Nimroda no nanorina azy, fotoana fohy taorian’ny safo-drano?

Andriamanitra dia efa nanapa-kevitra sy “nikasa” ny hampihatra famaizana amin’i “Tyro, ily tanàna mampisatro-boninahitra.” Ny famaizana ny papa dia ahitana ny firodanan’ny rafitra ara-bolan’izao tontolo izao, satria “Jehovah no nanome” “didy hanohitra” an’i “Sidona” “ily tanàna mpivarotra,” (Etazonia.) Ny didiny “handrava ny fiarovana mafy,” na ny toekaren’i Etazonia, dia ny didin’ny Sabata, satria ny fihemorana ara-pinoana eo amin’ny firenena dia arahin’ny fandranganana ny firenena.

Ny famaizana ny fahefan'ny papa dia manomboka amin'ny firodanan'ny toe-karena maneran-tany manontolo ho setrin'ny fandravana ny toekaren'i Etazonia. Zidon dia manana “trano” mifandray amin'ny toekaren'ny, ka izany no anehoana rafitra ara-bola iray izay rava, fa tsy azo idirana intsony. Tsy misy fampiasam-bola na tombombaroitra intsony avy amin'izany “trano” izany, fa rava izy. Ny fandravana dia mitranga amin'ny lalàn'ny Alahady, na dia efa misy fitsarana miha-mahery aza mialoha ny lalàn'ny Alahady. Rehefa tonga ny firodanana, ny fahefan'ny papa, i Etazonia miaraka amin'ireo andriana mpivarotra sy mpandraharaha hajaina ao aminy, ary ny sambon'i Tarsisy, dia “hidradradradra.”

Ny toerana antsoina hoe “Tarsisy” ao amin'io andininy io dia mifandray amin'ny harena tamin'ny andro fahiny, ary ny sambon'i Tarsisy ao amin'ny Baiboly no tandindona ambony indrindra momba ny hery ara-toekarena.

Fa ny sambon'ny mpanjaka dia nankany Tarsisy niaraka tamin'ny mpanompon'i Horama; ary isan-telo taona dia tonga indray mandeha ny sambon'i Tarsisy nitondra volamena sy volafotsy sy ivoara sy gidro ary vorombola. Ary Solomona mpanjaka nihoatra noho ny mpanjaka rehetra ambonin'ny tany tamin'ny harena sy ny fahendrena. 2 Tantara 9:21, 22.

Ny sambo dia maneho hery ara-toekarena, ary i Tarsisy no sambo ara-toekarena lehibe indrindra ao amin'ny faminanian'ny Baiboly. Ny taranaka farany an'i Tarsisy, izay asehon'ny “zanakavavin'i” Tarsisy, dia asaina “mamakivaky ny taninao tahaka ny ony”; ary izay hitany dia izao: “tsy manana hery intsony” ny taniny, ary tsy afaka “mifaly” intsony noho ny fanjakan'i Tyro. Ny hery izay notadiaviny dia ilay hery ara-toekarena talohan'izay an'i Sidona, nefa efa levona izany, fa ny ranomasina no efa niteny “nanao hoe: Tsy marary hiteraka aho, tsy miteraka zanaka aho, tsy mitaiza zatovolaky aho, ary tsy manabe virijina,” ka amin'izany dia aseho mazava ny taranaka farany avy amin'ny ranomasina, dia ireo firenena eran-tany izay mitomany noho ny fandravana ny toekaren'izao tontolo izao; ary amin'izany fotoana izany no mifoha ny vahoakan'izao tontolo izao hahatsapa ny zava-misy fa izy ireo no taranaka farany eo amin'ny tantaran'ny tany, ary efa tara loatra ny hiomanana ho amin'ny fiainana mandrakizay.

“Tsy ho ela dia hihena tampoka indrindra ny sandan'ny vola rehefa misokatra amin'ny fahatsapan'ny olombelona ny zava-misy marina momba ireo seho mandrakizay.” Evangelism, 62.

Misy “tatitra” na hafatra roa izay mampahory ny olona rehetra ao amin'ilay andalana. Ny “tatitra” voalohany dia momba an'i Egipta, ary ny “tatitra” faharoa dia i Tyro. Ny tatitra momba an'i Egipta dia amin'ny endriky ny lasa, satria hoy Isaia: “tahaka ny tamin'ny tatitra momba an'i Egipta,” ka mampiseho izany fa efa nanao zavatra tamin'i Egipta Andriamanitra talohan'ny nandravany an'i Zaidona (Etazonia.) Izay nataon'Andriamanitra tamin'i Egipta, izay maneho koa ny “tatitra” momba an'i Egipta, dia izao: noravany i Egipta mifandray amin'ny fotoana voalohany nidiran'Andriamanitra tao amin'ny fanekena tamin'ny vahoaka voafidy. Iray ihany ireo tatitra roa ireo, dia ilay “tatitra” iray ihany. Ny tatitra momba an'i Egipta no fiandohana ary ny tatitra momba an'i Tyro no fiasarana. Ilay Alfa sy Omega dia naneho ny fanekena amin'ny iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina amin'ny andro farany tamin'ny alalan'ny tantara tany am-piandohan'io lohahevitra io. Ny “tatitra” momba an'i Egipta dia ny fanafahana teo amin'ny Ranomasina Mena,

tamin'ny nandringanana an'i Farao sy ny miaramilany, izay tandindon'ny fanafahana farany ny vahoakan'Andriamanitra araka ny asehon'ily "tatitra" izay "enta-mavesatr'i Tyro."

Ny hery aseho ao amin'ny Baiboly izay mandrava ny sambon'i Tarsisy dia ny finoana silamo. Hodinihina any aoriana ny momba ny finoana silamo, ka horesahintsika amin'ny fomba feno kokoa izany amin'ny fotoana manaraka. Aseho ao amin'io andalan-teny io ho "Kitima" izy, teny fahiny ilazana an'i Sipra, ary ambaran'ily andalan-teny fa ny fandravana an'i Sidona sy Tyro dia ambara avy any "Kitima." Ny tandindon'ny finoana silamo dia ahitana fanoharana tena voafaritra tsara momba ny fandravana an'i Etazonia ao amin'ny faminanian'ny Baiboly.

Zava-dehibe ny manaraka ireo andro sy taona resahina ao amin'ny bokin'i Isaia, satria matetika izy ireny no manondro ny fotoana ara-paminaniana amin'ny andalana manaraka. Isaia faha-telo amby roapolo dia manaraka ny "enta-mavesatra" momba ny lohasahan'ny fahitana ao amin'ny toko faha-roa amby roapolo, izay ialohavan'ny toko faha-iray amby roapolo izay ahitana "enta-mavesatra" telo, ary ireo telo ireo dia samy manondro ny Silamo. Talohan'io toko io, ao amin'ny andininy voalohany amin'ny toko faha-roapolo, no ametrhana ny tontolon'ny tantara ara-paminaniana izay ahafantarana ireo faminania momba ny loza izay voatondro ao amin'ireo toko manaraka.

Tamin'ny taona nahatongavan'i Tartana ho any Asdoda (raha nirahin'i Sargona, mpanjakan'i Asyria, izy), ka niady tamin'i Asdoda izy ary nahafaka azy. Isaia 20:1.

Ny teny hoe "Tartan" dia mety ho anarana, na azo inoana kokoa fa anaram-boninahitra entin'ny mpitarika miaramila. Tonga tany Ashdoda i Tartan, tanàna iray tany Egipta, ka nahafaka azy tamin'izany vanim-potoana ara-tantara izany, raha mbola nandray tsikelikely ny fifehazana izao tontolo izao ny Asyriana. Asyria dia tandindon'i Babylona. Samy fanjakana avy tany avaratra na Asyria na Babylona, fanjakana izay nantsoina hoe "liona" izay "nampiel" ny ondrin'Andriamanitra, ary samy mandray sazy mitovy. Asyria no voalohany, Babylona no farany.

Isiraely dia ondry miparitaka; ny liona no nandroaka azy; voalohany, ny mpanjakan'i Asyria no nitelina azy; ary farany, Nebokadnezara, mpanjakan'i Babylona, no nanorotoro ny taolany. Koa izao no lazain'i Jehovah, Tompon'ny maro, Andriamanitra ny Isiraely: Indro, hovaliako ny mpanjakan'i Babylona sy ny taniny, tahaka ny namaliako ny mpanjakan'i Asyria. Jeremia 50:17, 18.

Ara-paminaniana dia samy ilay "Asyriana mpiavonavona" izy roa.

"Rehefa i Sankeriba, ilay Asiriana mpiavonavona, nanao tsinontsinona sy niteny ratsy an'Andriamanitra, ary nandrahona an'Isiraely tamin'ny fandranganana, dia 'tamin'izany alina izany no nivoahan'ny anjelin'i Jehovah ka namely dimy arivo amby valopolo sy iray hetsy tao an-tobin'ny Asiriana.' 'Naringana avokoa ny lehilahy mahery fo rehetra sy ny mpitarika ary ny komandy' tao amin'ny tafik'i Sankeriba. 'Dia niverina tany amin'ny taniny izy, sady menatra indrindra.' [2 Mpanjaka 19:35; 2 Tantara 32:21.] Hery Mifanandrana, 512.

Ny taona izay "nahatongavan'i Tartana tany Asdoda" ka "nahazoany azy," dia maneho ny fandresena miandalana an'izao tontolo izao ataon'ny fahefana papaly, araka ny aseho ao amin'ireo

andinin'ny enina farany ao amin'ny Daniela toko faha-iraka ambin'ny folo. Ny tantaran'ny krizin'ny lalàna Alahady, izay “andro farany” amin'ny fitsarana famotopotorana, ary izay mitarika mivantana ho amin'ny fitsarana fanatanterahana, (ireo loza fito farany) no sehatra ara-tantara asehon'ily “taona” nahatongavan'i Tartana tany Asdoda. Rehefa voapetraka ny tontolon'izany tantara izany dia omen'i Isaia faminaniana telo momba ny loza hanjo ny finoana silamo, iray momba ny Advantisma Laodiseana, ary avy eo ny enta-mavesatr'i Tyro. Ny toko faha-roa amby roapolo dia iray amin'ireo ohatra mahazatra momba ireo loza fito farany, ary arahina ny toko faha-dimy amby roapolo izay maneho ny fanafahana farany ny olon'Andriamanitra, izay ahitantsika ny olon'Andriamanitra maneho ny iray amin'ireo fanambarana malaza indrindra mandritra ny andro sarotra lehibe.

Ary holazaina amin'izany andro izany hoe: Indro, Izy no Andriamanitsika; Izy no nandrasantsika, ary hamonjy antsika Izy; Izy no Jehovah; Izy no nandrasantsika; hifaly sy hiravoravo amin'ny famonjeny isika. Isaia 25:9

Ny iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina dia ireo virijina hendry izay niandry ny Tompony ho avy ho amin'ny fampakaram-bady, na dia niandry ela aza Izy araka ny fanoharana ny amin'ny virijina folo. Tsy Laodiseana izy ireo, fa Filadelfiana. Hatramin'izao teboka izao dia fametrahana ny tontolon-kevitra no nataon'ity lahatsoratra ity.

Tamin'ny taona 1798, i Napoleon dia naka ny papa ho babo, ka nampihatra ilay ratra mahafaty ara-paminaniana izay sitrana amin'ny faran'izao tontolo izao araka ny Apokalypsy toko fahatelo ambin'ny folo. Tamin'izany fotoana izany no nandraisan'i Etazonia ny toerany ho fanjakana fahenina ao amin'ny faminaniana ao amin'ny Baiboly araka ny Daniela toko faharoa, fahafito, fahavalo ary fahiraika ambin'ny folo, ary ny Apokalypsy toko faharoa ambin'ny folo, fahatelo ambin'ny folo, fahenina ambin'ny folo, fahafito ambin'ny folo ary fahavalo ambin'ny folo. Hatramin'izay fotoana izay dia samy nanadino izay tena maha-izy ny papa ny tandroka Repoblikana an'i Etazonia sy ny tandroka Protestanta (Advantisma). Ny taona 1798 no taona voalohany nanaovan'ny firenena sisa amin'izao tontolo izao fanekena an'i Etazonia ho firenena manana fiandrianam-pirenena, ary io koa no taona nahatongavan'ny hafatry ny anjely voalohany teo amin'ny tantara.

Ny “teny faneva” an'ny Protestanta tamin'izany andro izany dia hoe: “ny Baiboly, ary ny Baiboly ihany.” Ny Protestanta dia mampahafantatra ny tenany ho mpiaro ny Baiboly irery ihany; ary rehefa nandray ny anjara asany ny Advantisma tamin'ny fahatongavan'ny anjely faharoa, dia nekeny izany “teny faneva” izany, ka taorian'izany dia nantsoina hoe “vahoakan'ny boky” izy ireo. Nomena azy ireo, tamin'ny alalan'ny asa fanompoan'i William Miller, andiana fitsipika izay, raha ampiharina araka ny tokony ho izy, dia hanokatra ny Baiboly ho azon'ny sain'ny rehetra izay maniry hihaino. Ny Fitsipik'i Miller momba ny Fandikana ny Faminaniana no lazain'ny aingam-panahy fa tsy maintsy ianarantsika raha tiantsika ny hitory ny hafatry ny anjely fahatelo.

Hoy Kristy hoe: “Raha misy olona te-hanaraka Ahy, dia aoka izy handà ny tenany ka hitondra ny hazo fijaliany, ary hanaraka Ahy.” Ary hoy koa Izy: “Izaho no fahazavan'izao tontolo izao; izay manaraka Ahy tsy mba handeha amin'ny maizina.” Mivoaka tahaka ny jiro mirehitra ny fahazavan'ny fahamarinana, ary izay tia ny mazava dia tsy handeha amin'ny maizina.

Handinika ny Soratra Masina izy ireo, mba hahalalany marina tokoa fa ny feon'ily Mpiandry marina no henoiny, fa tsy ny an'ny vahiny.

“Ireo izay mirotsaka amin'ny fanambarana ny hafatry ny anjely fahatelo dia mandinika ny Soratra Masina araka ily fomba narahin'i Dada Miller. Ao amin'ily boky kely mitondra ny lohateny hoe Views of the Prophecies and Prophetic Chronology, Dada Miller dia manome ireto fitsipika tsotra nefa manan-tsaina sy manan-danja manaraka ireto ho amin'ny fianarana sy ny fanazavana ny Baiboly:

“1. Ny teny rehetra dia tsy maintsy manana ny heviny sy ny lanjany sahaza eo amin'ily lohahevitra aseho ao amin'ny Baiboly; 2. Ilaina ny Soratra Masina rehetra, ary azo takarina amin'ny fampiharana mazoto sy ny fandalinana izany; 3. Tsy misy na inona na inona voambara ao amin'ny Soratra Masina izay azo afenina na hafenina amin'ireo izay mangataka amim-pinoana ka tsy mihozongozona; 4. Mba hahazoana ny fampianarana marina, angony miaraka avokoa ny andinin-tSoratra rehetra momba ily lohahevitra tianao ho fantatra, dia aoka ny teny rehetra hanana ny heriny sy ny lanjany sahaza; ary raha azonao foronina ny foto-kevitrao nefa tsy misy fifanoherana, dia tsy mety ho diso ianao; 5. Ny Soratra Masina dia tsy maintsy ho mpanazava ny tenany ihany, satria izy no fitsipiky ny tenany. Raha miankina amin'ny mpampianatra hanazava izany amiko aho, ary izy maminavina ny heviny, na maniry ny hampiseho izany ho toy izany noho ny foto-pampianaran'ny antokony, na mba hoheverina ho hendry, dia ny vinavinany, ny faniriany, ny foto-pampianarany, na ny fahendreny no fitsipiko, fa tsy ny Baiboly.”

“Ny voalaza etsy ambony dia ampahany amin'ireo fitsipika ireo; ary amin'ny fandalinantsika ny Baiboly dia hanao tsara isika rehetra raha manaraka ny foto-kevitra aseho.”

“Ny finoana marina dia miorina amin'ny Soratra Masina; kanefa Satana mampiasa hafetsena maro dia maro hanodikodinana ny Soratra ka hampiditra fahadisoana, koa ilaina indrindra ny fitandremana lehibe raha misy te hahalala izay tena ampianarin'izy ireny. Anisan'ny fitaka lehibe amin'izao andro izao ny mibanjina fatratra ny fihetseham-po, sady milaza ny tenany ho marina fo, nefa manamaivana ny fanambaran'ny tenin'Andriamanitra izay mazava, satria tsy mifanaraka amin'ny fihetseham-po izany teny izany. Maro no tsy manana fototra ho an'ny finoany afa-tsy fihetseham-po. Fientanentanana no andrafetan'ny fivavahany; ary rehefa mitsahatra izany, dia levona ny finoany. Mety ho akofa ny fihetseham-po, fa ny tenin'Andriamanitra no vary. Ary “inona,” hoy ny mpaminany, “no ifandraisan'ny akofa amin'ny vary?””

“Tsy hisy hohelohina noho ny tsy firaharahany fahazavana sy fahalalana izay tsy mbola nananany, sady tsy azony notratrarina. Kanefa maro no mandà tsy hankatò ny fahamarinana atolotra azy amin'ny alalan'ny masoivohon'i Kristy, satria te hifanaraka amin'ny fenitry izao tontolo izao izy; ary ny fahamarinana izay tonga teo amin'ny fahalalany, dia ny fahazavana izay namirapiratra tao amin'ny fanahy, no hanameloka azy amin'ny Fitsarana. Amin'izao andro farany izao dia ananantsika ny fitambaran'ny fahazavana izay namirapiratra nandritra ny taonjato rehetra, ka hotazonina ho tompon'andraikitra mifanaraka amin'izany isika. Ny lalan'ny fahamasinana dia tsy mitovy lenta amin'izao tontolo izao; lalana nasandratra izy. Raha mandeha amin'ity lalana ity isika, raha mihazakazaka amin'ny lalan'ny didin'ny Tompo

isika, dia ho hitantsika fa ny 'lalan'ny marina dia tahaka ny mazava mampirapiratra, izay mihamazava hatrany mandra-pahatongan'ny andro tanteraka.'" Review and Herald, 25 Novambra 1884.

Azonao vakiana amin'ny antsipiriany kokoa ny momba ireo fitsipika napetrak'i William Miller ao amin'ilay lahatsoratra mitondra ny lohateny hoe William Miller, eo ambanin'ny sokajy Prophetic Keys.

Ao amin'"ny fianarantsika ny Baiboly dia samy hanao tsara isika raha mihaino ny foto-kevitra voasoritra" ao anatin'ny fitsipiky ny fandikana faminaniana an'i "Ray Miller." Ny tandroky ny Protestanta dia nomena ny antontan-taratasy masina izay antsointsika hoe Baiboly, ary nomena koa ny andraikitra hiaro sy hampandroso ny foto-kevitra voarakitra ao anatin'ny, ary ny tandroky ny Protestanta dia nomena andiana fitsipika koa mba hizara marina ny hevitra sy ny tanjon'ireo antontan-taratasy masina.

Ny tandroky ny Repoblikanisma dia nomena taratasy masina izay antsointsika hoe ny Lalàm-panorenana, ary nomena koa ny andraikitra hiaro sy hampandroso ireo foto-kevitra voarakitra ao anatin'ny. Ny tandroka repoblikana dia nomena ihany koa andiana fitsipika hampizarana araka ny tokony ho izy ny hevitra sy ny tanjon'io taratasy masina io. Ny fitsipika nomena hampizarana araka ny tokony ho izy ny Lalàm-panorenana dia ny Volavolan-dalànan'ny Zo, ary mametraka ho voatahiry ao ny tanjona lehibe indrindra amin'ny Lalàm-panorenana ao amin'ireo fitsipika voalohany amin'ny Volavolan-dalànan'ny Zo. Ny Fanitsiana Voalohany voatanisa ao amin'ny Volavolan-dalànan'ny Zo dia ny fahalalahan'ny fivavahana, ny fanehoan-kevitra, ny fitenenana, ary ny asa fanaovan-gazety.

"Ny Kongresy dia tsy hanao lalàna momba ny fananganana fivavahana iray, na mandrara ny fampiharana malalaka izany; na manamaivana ny fahalalahana miteny, na ny an'ny asa fanaovan-gazety; na ny zon'ny vahoaka hivory amim-pilaminana, sy hangataka amin'ny Governemanta fanitsiana ny fitarainany." Lalàm-panorenan'i Etazonia, fanitsiana I

Ny lalànan'ny Alahady dia fanafihana miharihary atao amin'ilay laharam-pahamehana voalohan'ny Lalàm-panorenana, izay miantoka ny fahalalahan'ny fivavahana, ka foanana amin'ny alalan'ny lalànan'ny Alahady izany; ka izany no manamarika ny fiasaran'ny Lalàm-panorenana, ny fiasaran'i Etazonia amin'ny maha-fanjakana fahenina ao amin'ny faminanian'ny Baiboly azy, ary ny fiandohan'ny fanenjehana ireo izay amin'izany fotoana izany no manambara ny hafatry ny anjely fahatelo amin'ny antso mafy. Ireo izay manambara ny antso mafy ataon'ny anjely fahatelo sy manohitra ny fandravana ny Fanitsiana Voalohany sy ny Lalàm-panorenana dia enjehin'ireo izay tokony ho niaro sy nampihatra ireo fitsipika masina, izay miaro ilay taratasy masina izay notendrena hiarovany. Ity dia fanoharana iray momba ny fahatakarana sy ny fampiharana ny tantara mifanandrify misy eo amin'ireo tandroka roa an'ilay biby avy amin'ny tany, mitovy amin'ny zanak'ondry. Ireo Rain'ny fanorenana ny Lalàm-panorenana dia mifanandrify amin'i Ray Miller. Ny teny hoe Ray ampiasaina ho an'i Miller diaentina ilazana mpitarika, fa tsy pretra popa. Mandrara ny fiantsoana olona hoe ray ny Baiboly, raha ireo milaza tena ho mpitari-panahy ara-panahy no resahina. Ny Millerita dia nomena anarana araka ny anaran-drainy, araka ny mahazatra matetika. Ny tsy fahitana izany fanavahana izany dia tsy fahazoana ny ampahany

amin'izay dikan'ny hafatr'i Elia, rehefa mampitodika ny fon'ny ray ho amin'ny zanaka izany, ary ny an'ny zanaka ho amin'ny ray kosa.

Ny Etazonia ao amin'ny Isaia toko faha-roa-polo amby telo no fanjakana fahenina ao amin'ny faminanian'ny Baiboly, ary mbola mitoetra ho izany izy mandra-panongany ny Lalàm-panorenany amin'ilay lalàn'ny Alahady izay manakaiky haingana. Ny fanjakana fahenina dia manjaka mandritra ny fitopolo taona ara-paminaniana, izay andro an'ny mpanjaka iray. Ny fanjakana iray (mpanjaka iray dia fanjakana iray) izay nanjaka nandritra ny fitopolo taona dia Babylona. Nandritra ireo fitopolo taona ireo, ny tandroky ny fanjakana dia ny governemantan'i Babylona ary ny tandroky ny fiangonana dia ny Kaldeana. Daniela sy Sadraka sy Mesaka ary Abednego dia maneho ireo efatra arivo amby efatra alina sy iray hetsy. Samy aseho ao amin'ny fijoroana vavolombelon'i Daniela na ireo tandroka roa na ny olon'Andriamanitra. Ny fitopolo taona nahababoana tany Babylona no andro an'ny mpanjaka iray izay ampiasain'i Isaia hamantarana fa ny tantara ara-paminanian'i Etazonia sy ny tantaran'ny Advantisma dia ny taona 1798 ka hatramin'ny lalàn'ny Alahady.

Ny fahafantarana fa ny tsipiky ny tantara ara-paminaniana ho an'ireo tandroka roa an'i Etazonia dia mamela antsika handinika ny fiasarana sy ny fiandohana, miaraka amin'ireo vavolombelona tandroka roa mba hamantarana ny toetran'ilay tandroka anankiray. Rehefa dinihina tokoa, dia nitovy avokoa ny tandroka. Ao amin'i Daniela dia nisy tandroka, ny sasany tapaka, ary nisy tandroka nitsiry avy tamin'ilay tandroka tapaka. Ny tandroka sasany ao amin'i Daniela dia tsy nitovy habe tamin'ny hafa, ary niseho tatỳ aoriana noho ny iray hafa. Tsy toy izany kosa ny amin'ireo tandroka roa an'i Etazonia. Ireo tandroka roa ireo dia mifandrindra amin'ny alalan'io tantara io ihany ary mamokatra ireo mari-dalana mitovy, na dia samy hafa aza izy ireo amin'ny lafiny tanjony. Misy ihany koa fepetra manokana ao anatin'ilay tantara izay zava-dehibe koa ny hahazoana azy.

Tamin'ny fiandohan'ny Advantisma dia nisy fiovana avy amin'ny tantara ara-paminaniana izay nasehon'ny fiangonan'i Filadelfia ho amin'ny fiangonan'i Laodikia. Koa tsy maintsy hisy koa amin'ny farany fiovana hiala amin'ny tantara ara-paminanian'i Laodikia. Ny Fanambaran'i Jesosy Kristy dia ahitana ny fahazavan'izao fahatakarana izao, ary anisan'izay voavaha tombo-kase amin'izao fotoana izao izany.

Ary “rehefa tapitra ny fitopolo taona” dia “hihira” ny papa, ary hotsarovana indray ilay “vehivavy janga” “hadino.” Izy dia “tsaroana” amin'ny lalàn'ny Alahady, izay misy ny olana eo amin'ny fanompoam-pivavahana amin'ny masoandro, na ny fanompoam-pivavahana amin'ilay andro izay nandidian'ny lalàn'Andriamanitra ny olombelona mba “hahatsiaro.”

Amin'ity lahatsoratra ity dia efa nofaritantsika fa ny tantaran'ny fanapahana fitopolo taona nataon'i Babylona dia tandindon'ny tantaran'i Etazonia hatramin'ny 1798 ka hatramin'ny lalàn'ny Alahady. Ao amin'ny lahatsoratra iray teo aloha, ary matetika koa ao amin'ny Tabilao nosoratan'i Habakoka, dia nofaritantsika fa ny fahababoana tany Egypta sy ny fanafahana avy tany koa dia tandindon'ny tantaran'i Etazonia sy ny vahoakan'Andriamanitra. Ireo tantara efatra ireo, dia ny an'i Babylona, Egypta, Advantisma ary Etazonia, tsy izy ireo ihany no tsipika azo ampiarina

amin'ireo tsipika ireo; kanefa rehefa ampiarintsika amin'ireo tsipika efatra ireo ny fitsipiky ny filazana voalohany, dia mahagaga tanteraka izany. Hofaranako amin'ny fanoharana tsotra iray sady ampahany ity lahatsoratra ity mba hanazavana izay tiako holazaina, sy izay kasain-ko tohizana rehefa hodinihintsika bebe kokoa amin'ny fotoana manaraka ny tantaran'i Isaia telo amby roapolo.

Ny tantaran'i Babylona dia manana mpanjaka niova fo tany am-piandohana ary mpanjaka ratsy fanahy tany am-parany. Tsy maninona na Biden izany na Trump, satria ny bokin'i Daniela dia mampianatra fa Andriamanitra no manangana mpanapaka sy manaisotra azy. Ny azo antoka momba izay mpitarika na Demaokraty na Repoblikana amin'ny fotoanan'ny lalàn'ny Alahady dia izao: mpitarika ratsy fanahy izy. Nebokadnezara no Babylona; izy no jadona'i Babylona, vonona hanipy lehilahy tsara telo ao anaty afo. Kanefa nony farany dia niova fo ho amin'Andriamanitr'i Daniela izy. Tsy toy izany kosa ny amin'ilay mpitarika farany, Belsazara. Mpanjaka ratsy fanahy izy. Ny Etazonia ao amin'ny faminaniana dia manomboka tahaka ny zanak'ondry, tandindon'i Kristy sy ny sorony ho an'ny taranak'olombelona. Amin'ny farany dia hiteny tahaka ny dragona ny Etazonia. Ny fiovana avy amin'i Kristy ho amin'i Satana eo amin'ity tsipiky ny tantara ity dia asehon'ny fahasamihafana misy eo amin'i Nebokadnezara sy Belsazara.

“I Belsazara dia nomena fahafahana maro hahafantarany sy hanaovany ny sitrapon'Andriamanitra. Efa hitany ny raiben'ny, Nebokadnezara, noroahina hiala amin'ny fiaraha-monin'ny olona. Efa hitany ny faharanitan-tsaina izay nireharehan'ilay mpanjaka mpiavonavona nalain'Ilay nanome izany azy. Efa hitany ny mpanjaka noroahina hiala amin'ny fanjakany ka natao ho naman'ny bibidia any an-tsaha. Kanefa ny fitiavan'i Belsazara ny fialam-boly sy ny fanandratana tena dia namafa ny lesona izay tsy tokony hohadinoiny na oviana na oviana; ary nanao fahotana mitovy amin'izay nitondra fitsarana mahery vaika tamin'i Nebokadnezara izy. Nandany ireo fahafahana nomena tamim-pahasoavana azy izy, ka tsy niraharaha ny hampiasa ireo fahafahana teo am-pelatanany mba hahalalany ny fahamarinana. ‘Inona no tsy maintsy hataoko mba hovanjena aho?’ dia fanontaniana izay nodiaviny tsy nasiany dikany tamim-pitoniana ilay mpanjaka lehibe kanefa adala.” Bible Echo, 25 Aprily 1898.

Mariho fa Belshazzara ratsy fanahy no mpanjaka adala. Niharan'ilay fitsarana mitovy tamin'ny rainy Nebokadnezara izy, fa samy naseho ho ireo “impito” ao amin'ny Levitikosy enina amby roapolo ireo fitsarana roa ireo. Nebokadnezara dia tany an-tsaha niaina tahaka ny bibidia nandritra ny roa arivo sy diman-jato sy roapolo andro, izay fito taona araka ny Baiboly; ary ny fitsarana an'i Belshazzara zanany, izay voasoratra teo amin'ny rindrina, dia maneho ny roa arivo sy diman-jato sy roapolo koa. Ny maha samy hafa azy dia ny fitsarana nanjo an'i Nebokadnezara no nampibebaka azy ka nahatonga azy ho mpanjaka hendry, fa ny fitsarana nanjo an'i Belshazzara kosa dia namely ilay mpanjaka adala.

«Tamin'ilay mpanapaka farany tao Babylona, tahaka izay nitranga tamin'ny endrika tandindona tamin'ilay voalohany, dia tonga ny didim-pitsaran'ilay Mpiambina avy amin'Andriamanitra hoe: “Ry mpanjaka ô, ... aminao no ilazana izany; efa niala taminao ny fanjakana.” Daniela 4:31.» Mpaminany sy Mpanjaka, 533.

Ny sora-tanana eo amin'ny rindrina ho an'ily filoha farany dia ny fanitsiana voalohany, izay manondro ilay “rindrina” mampisaraka ny fiangonana sy ny fanjakana, nefa tsy takatry ny mpanjaka adala farany izany. Ny “impito” ao amin'ny Levitikosy faha-enina amby roapolo dia maneho ny “fanaparitahana ny vahoaka” izay tanterahin'ny mpanjakan'ny avaratra amin'ny lalàn'ny Alahady. Izany fanaparitahana izany no faharavan'ny firenena izay manaraka ny lalàn'ny Alahady. Hadinon'ily firenena fahenina ny lesona navelan'ireo rainy mpanorina azy, izay nanoratra ny Lalàm-panorenana mba hiaro tsy amin'ny fiangonana ratsy lo ihany, fa koa tsy amin'ireo mpanjaka jadona eoropeana izay niarahan'ily vehivavy ratsy lo nandry. Ireo rainy mpanorina dia tandindon'ireo izay nandà ny fahefana papaly sy ny mpanjakan'i Eoropa, satria fantany tamin'ny zavatra niainany taorian'ny nivoahany avy tamin'ny fanaparitahana naharitra arivo sy enin-jato amby roapolo taona tao amin'ny haizin'ny papaly, fa ny fiarovana manohitra izany karazana jadona izany dia tsy maintsy ho ivon'ny Lalàm-panorenany vaovao. Rainy hendry izy ireo, tahaka ny zanak'ondry izy, nefa tsy mba toy izany ny rainy farany, fa hiteny tahaka ny dragona izy. Nivoaka avy tao amin'ny fanaparitahana ireo Ray, ary ny zanaka kosa miverina indray ao amin'ny fanaparitahana. Ny jadona amin'ireo tranga roa ireo dia ny fahefana papaly voalohany sy ny fahefana papaly farany.

Ny tandindon'ny fitsarana nanjo an'i Nebokadnezara, ilay mpanjaka voalohany, sy ilay mpanjaka farany, Belsazara, dia ny fanaparitahana “in-impito” ao amin'ny Levitikosy enina amby roa-polo. Nebokadnezara no niaina izany, ary Belsazara kosa dia nahazo izany voasoratra teo amin'ny rindrina ho epitafiany tamin'io alina nahafatesany indrindra io. Ny tandindon'ny tandroka Repoblikana tany am-piandohana dia ny fialany tamin'ny fanandevozan'ny mpanjakan'ny avaratra, ary ny tandindon'ny tandroka Repoblikana any amin'ny farany kosa dia ny fahababoana nateraky ny mpanjakan'ny avaratra. Ny lalàn'ny Alahady no “io alina indrindra” ahafatesany amin'ny maha-fanjakana fahenina azy ao amin'ny faminanian'ny Baiboly. Ao amin'ireo sary an'ohatra efatra rehetra ireo—Belsazara, Nebokadnezara, ary ny fiandohana sy ny fiasaran'ny tandroka Repoblikana—ny dimy amby roapolo roapolo ao amin'ny Levitikosy enina amby roa-polo no tandindona aseho eo am-piandohana sy eo amin'ny fiasarana. Izany no maneho ny sonian'ny Alfa sy Omega.

Ny faminanianana momba ny “fotoana” voalohany hitan'i William Miller dia ny dimy amby roapolo amby roanjato ao amin'ny Levitikosy enina amby roapolo. Izany no vato voalohany teo amin'ny fanorenana napetrak'i Jesosy tamin'ny alalan'ny asan'i Miller. Izany koa no fahamarinana fototra voalohany natsipin'ny Advantisma tamin'ny 1863. Rehefa napetraka tao amin'ny fanorenana avokoa ireo vaton'ny fahamarinana rehetra an'i Miller, dia naseho teo amin'ireo takelaka roa ao amin'i Habakoka ireo fahamarinana ireo, dia ny tabilao pioniera tamin'ny 1843 sy 1850. Ireo takelaka roa ireo dia maneho ny fifandraisan'ny fanekena eo amin'Andriamanitra sy ny olony nantsoina tamin'ny anarana, tahaka ny nanehoan'ireo takelaka roan'ny Didy Folo ny fanekena tamin'ny Isiraely fahiny.

Amin'ny faran'ny Advantisma laodikeana, rehefa aloan'ny Tompo hiala amin'ny vavany izy amin'ny fotoanan'ny lalàn'ny Alahady, ny soratra eo amin'ny rindrina dia ireo tabilao masina roa navelan'ireo mpisava lalana. Tabilao izay tsy hainy vakina, satria nolaviny ny handray soa

tamin'ny hafatra fampitandremana tamin'ny fiandohan'ny tantarany....

Ny krizy ara-bola tamin'ny taona 1837 tany Etazonia dia zava-nitranga sarotra, nateraky ny fitambaran-javatra ara-toekarena, politika, ary hetsika vinavina ara-barotra.

Tambajotram-pisainan-kevitra: Tamin'ireo taona nialoha ny 1837, dia nisy fiakaran'ny hetsika fanombantombanana momba ny tany sy ny fampiasam-bola, izay notarihin'ny fanitaran'ny firenena niankandrefana, amin'ny ampahany. Ny fanombantombanana momba ny tany, indrindra tany amin'ny faritra sisin-tany andrefana, dia nitarika ho amin'ny fiakaran'ny vidin-tany tafahoatra sy ny fampindramam-bola tafahoatra.

Trosa mora sy fampindramam-bola vinavinaina: Ny banky sy ny andrim-bola dia namoaka troso sy fampindramam-bola be dia be, matetika tsy nisy antoka ampy. Io fahamorana tamin'ny fahazoana troso io dia nandray anjara tamin'ny hafanam-po vinavinaina ary nampitombo ny loza ateraky ny tsy fahamarinan-toeran'ny rafitra ara-bola.

Fanitarana tafahoatra nataon'ny banky: Nampivelatra haingana ny asany ny banky, ary matetika dia namoaka taratasy vola (banknotes) betsaka kokoa noho ny vola metaly sarobidy (volamena sy volafotsy) nananany hanohanana izany. Io fanao io, izay fantatra amin'ny anarana hoe “wildcat banking,” dia niteraka fihabetsahan'ny vola tsy voafehy sy tsy azo itokisana be loatra teo amin'ny fifanakalozana.

Ny Politika Ara-toekaren'i Jackson: Nandray anjara tamin'ny fampitomboana ny hamafin'ny krizy ny politikam-panjakana napetraky ny Filoha Andrew Jackson. Namoka ny Specie Circular izy tamin'ny 1836, izay nitaky fa ny tany ho an'ny daholobe dia tsy maintsy vidiana amin'ny vola mafy (volamena sy volafotsy) fa tsy amin'ny vola taratasy. Izany dia niteraka fifanosehana hanakalo ny taratasim-bola avy amin'ny banky ho vola mafy, ka niteraka fahasahiranana ara-bola sy fianjeran'ny banky.

Antony Iraisam-pirenena: Ny krizy tany Etazonia dia voakasiky ny toe-karena iraisam-pirenena koa. Ny fitotongan'ny toekarena britanika, izay iray amin'ireo mpiara-miombon'antoka ara-barotra lehibe amin'i Etazonia, dia niteraka fihenana ny tinady ny entana sy ny fanondranana avy any Amerika. Izany kosa dia nisy fiantraikany tamin'ny orinasa amerikanina ary nandray anjara tamin'ny fahasahiranana ara-toekarena.

Paniky sy Fitsoahana Teny Amin'ny Banky: Tamin'ny volana Mey 1837, andiana dona ara-bola, anisan'izany ny faharavan'ny banky sy ny fihenjanan'ny fampindramam-bola, no niteraka paniky teo amin'ny mpampiasa vola sy ny mpametraka petra-bola. Io paniky io dia nitarika onjan'ny fitsoahana teny amin'ny banky sy fihenjanana mafy teo amin'ny fampindramam-bola.

Fihenana'ny Vatsim-bola Mivezivezy: Rehefa nirodana ny banky ary nihamafy ny famerana ny troso, dia nihena be ny fitambaran'ny vola mivezivezy tao amin'ny toekarena. Io fihenana'ny vola io dia vao mainka nampitombo ny fahasarotana ara-toekarena ary nandalina ny fitotonganana. Ny fitambaran'ireo anton-javatra ireo no nitarika ho amin'ny fihenana'ny toekarena tena mafy, izay nampiavaka azy ny firodanan'ny banky, ny tsy fananan'asa, ny fihenana'ny fandanian'ny mpanjifa, ary ny fahaketravana ara-toekarena ankapobeny.

“Tsy misy tokony hatahorantsika ny amin’ny ho avy, afa-tsy raha manadino ny fomba nitarihan’ny Tompo antsika sy ny fampianarany teo amin’ny tantarantsika taloha isika.” Life Sketches, 196.